

**INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK,
KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE**

DEN (S)ORTENS TJEJER

En systematisk forskningsöversikt om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden

Jonna Techel Savin

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Masterprogram i barn- och ungdomsvetenskap, PDA522
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	VT 2022
Handledare:	Nils Hammarén
Examinator:	Anne Kultti
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Masterprogram i barn- och ungdomsvetenskap, PDA522
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	VT 2022
Handledare:	Nils Hammarén
Examinator:	Anne Kultti
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)
Nyckelord:	Forskningsöversikt, tjejer, socialt utsatta områden, förort

Socialt utsatta områden har under de senaste åren getts ett allt större medialt fokus där framförallt unga killars agerande porträtteras som en bakomliggande anledning till områdenas misär. Forskning visar att media ofta skildrar unga i utsatta områden i form av den våldsbejakande unga killen och den unga tjejen som det passiva offret. Samtidigt som unga killar i socialt utsatta områden ges stort fokus hörs röster som argumenterar för vikten av att lyfta fram tjejers berättelser om deras liv i dessa områden. Till följd av denna bakgrund är syftet med denna systematiska forskningsöversikt att sammanställa och analysera nordisk forskning om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden. Studien ämnar att belysa tjejers egna uppfattningar om sin tillvaro så väl som hur deras tillvaro uppfattas av professionella samt vårdnadshavare. De frågeställningar som formats för att besvara studien syfte är: Hur talar tjejer om sina uppväxter i socialt utsatta områden? Vilka hinder och möjligheter bidrar en uppväxt i socialt utsatta områden med enligt tjejer? Hur talar professionella samt vårdnadshavare om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden? Då studien är en systematisk forskningsöversikt har dessa frågeställningar besvarats genom att metodiskt och strukturerat eftersöka tidigare forskning i databaserna Scopus, ERIC, Education Collection samt IBSS. De artiklar som sökningarna genererade har bearbetats i två relevansgranskningar och en kvalitetsgranskning som slutligen mynnade ut i de 11 artiklar som analyserats i studien. Resultatet som framkommit i studien visar att professionella, vårdnadshavare och tjejer beskriver tjejernas tillvaro i socialt utsatta områden på olika sätt. Dessa olika synsätt har skrivits fram i fyra olika kategorier; Passiva tjejer, Tjejer som aktörer, Hinder och risker i socialt utsatta områden samt Möjligheter i socialt utsatta områden. Resultatet visar att vuxna tenderar att se tjejer som passiva medan tjejer själva betonar sitt aktörskap. Både tjejer och vuxna upplever hinder och risker till följd av en uppväxt i socialt utsatta områden men tjejerna lyfter också fram de möjligheter som synliggörs till följd av deras uppväxt.

Förord

Jag lever som Hannah Montana.

Det dubbla livet.

Den som spenderar halva löningen på Espresso House och den andra på Lidl.

Jag är ditt lokala förortsbarn i centrala stan.

Den som rättar till sin svenska för att passa in.

Den som använder komplicerade begrepp, och får komplimanger för att jag artikulerar fint.

Men i orten är mitt språk förenklat, kanske för att livet här är komplicerat.

Jag tror på mångfald men förlorar mig själv i överlevnadsinstinkten som säger "va assimilerad".

Jag känner mig tacksam, men jag hatar tacksamhetsskulden.

Jag känner mig som den utrotningshotade som överlevde, men som går i samma fotsteg som de som utrotningshotade.

Som kramar om den handen, som kramade om geväret och släckte livet den fotade.

Jag har överlevnadsskuld.

Jag har ett befläckt livsregister, men ett hjärta av guld.

När resurserna är färre och strukturen för allt för att hålla oss borta, då finns inte många val.

Vi står på tå men får höra att vi ändå inte duger till.

Pulver och fotboll är den marknad som öppnade vägar när samhället stängde sin.

THUGLIFE

Ser ni nu varför man trampar samma?

Om en lampa ska räcka för oss alla så klart vissa i mörkret kommer hamna.

Tupac sa det.

THUGLIFE

Hatet vi ger kommer skada oss alla.

- Av Sara Garib

Jag vill med detta förord ta tillfället i akt att tacka de tjejer som jag tillbringat min uppväxt med. Vi var varandras systrar och vänner under de år som har format oss till de vi är idag. Det är våra historier som inspirerat mig till att skriva denna uppsats.

Jag vill också tacka min handledare Nils Hammarén som varit ett inspirerande stöd under skrivprocessen.

Slutligen vill jag framförallt tacka min man och livskamrat Christopher. Tack för att jag alltid kan luta mig mot dig för att känna trygghet, styrka och kärlek. Du, Jack, Lilly och Aron är min stora lycka i livet.

Maj 2022

Jonna Techel Savin

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och frågeställning.....	4
Bakgrund.....	5
Tjejer inom barn- och ungdomsforskning.....	5
Socialt utsatta områden - Förorten.....	6
Miljonprogrammet.....	7
Den socialt utsatta förorten.....	8
Segregation i Norden.....	9
Tjejer i socialt utsatta områden.....	10
Orten som gemensam nation.....	10
Metodologi.....	12
Systematisk forskningsöversikt.....	12
Datainsamling och litteratursökning.....	12
Urval.....	14
Relevansgranskning.....	16
Kvalitetsgranskning.....	17
Analysmetod.....	19
Etiska överväganden.....	21
Resultat.....	22
Passiva tjejer.....	26
Tjejer som aktörer.....	28
Hinder och risker i socialt utsatta områden.....	29
Möjligheter i socialt utsatta områden.....	32
Diskussion.....	34
Resultatdiskussion.....	34
Metoddiskussion.....	35
Konklusion.....	36
Referenslista.....	38

Inledning

Barnombudsmannens (2018) rapport "Utanförskap, våld och kärlek till orten: Barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter" presenterar en dystert bild av barns och ungas upplevelser av att växa upp i Sveriges socialt utsatta områden. De intervjuade beskriver en vardag kantad av våld, känslor av otrygghet och en uppfattning om att vuxna saknar förtroende för deras förmågor att åstadkomma något. I rapporten framkommer det också att pojkar från utsatta områden i högre utsträckning än flickor känner en hopplöshet inför att lyckas i framtiden. I insändaren "Ingen lyssnar på flickorna i utsatta områden" i Dagens Nyheter (Warsame, 2021) uttrycker skribenten hur de flickor som växer upp i socialt utsatta områden glöms bort i medias porträttering om de individer som utgör förorternas barn och ungdomar. Avsändarens uppfattning är att de vi talar om och ger utrymme är de problematiserade pojkar som växer upp i dessa områden. Det är beskrivningar av dem som på så vis bildar nubbilden av förortens ungdom och blir den dystra rapporteringens bränsle. Skribenten menar vidare att vi behöver lyfta fram flickors röster, göra deras perspektiv hörda om deras uppväxt i socialt utsatta områden och hur de ser på sin nutid och framtid. Uppfattningen ur skribentens perspektiv är att flickor hanterar sin situation på ett annat sätt och ofta tar ett stort ansvar för sig själva och andra och på så vis lyckas bättre, en uppfattning som i viss mån samstämmer med Barnombudsmannens (2018) rapport.

Johansson och Lalander (2017) konkretiserar hur mediala bilder av förorten och dess invånare, likt ovan nämnt, skapar en andrafiering där bilden av invandrarkillen utgörs av en våldsbejakande individ som väljer en kriminell bana i livet och som man bör akta sig för. Likaså skapas ofta bilden av invandartjejen som lägre stående, med mindre makt och med en passiv roll i relation till killen. Som kontrast till den passiva invandartjejen från förorten presenteras även emellertid en bild av en tjej som revolterar, influerad av sina svenska vänner, till föräldrarnas stora förtret. Författarna menar att vi i allra högsta grad möter dessa andrafierande bilder av förorternas invandrare i mediala och politiska sammanhang, som en motpol till tänkta svenska ideal om jämställdhet och likvärdighet. De bilder som produceras om förortens unga skapar i vissa fall en resignation, där individer intar den roll som produceras och på så vis gör den till sin självbild. Johansson och Lalander (2017) refererar till unga som när de vistas i andra miljöer och stadsdelar låtsas komma någon annanstans ifrån, för att på så vis komma undan dömande åsikter och blickar.

Under sina intervjuer med unga tjejer i en multietnisk stadsdel möter Andersson (2003) liknande uppfattningar. Tjejerna i studien menar på att media bär en stor skyldighet i demoniseringen av deras stadsdel som skapar rädsla hos människor som inte bor där. Det bidrar till ett främlingskap där deras stadsdel anses farlig och lägre stående. Under intervjuerna visar sig tjejerna ha en slags ambivalent relation till sin stadsdel, där de i många fall inte heller vill förknippas med den och då främst i relation till de unga män som avbildas som frontfigurer i stadsdelen. Tjejerna kan i mångt och mycket inte identifiera sig med uppfattningarna om samhället och i viss mån även de själva har om dessa killar och menar att de skiljer sig från dessa

beskrivningar och på så vis är olika killarna från dessa områden. Att de anser sig vara olika killarna är enligt dem en följd av de krav som ställs på dem både hemma och i skolan, för att de är just tjejer. De tjejer som intervjuas berättar om hur de möter människor som förvånas över var de kommer ifrån, hur de fascinerats och samtidigt avskräcks i enlighet med den andrafiering som Johansson och Lalander (2017) redovisar. Tjejerna i Anderssons (2003) studie beskriver hur de känner en tillhörighet till sin stadsdel till följd av att de där kan möta och interagera med människor de känner en etnisk gemenskap med, samtidigt som de ifrågasätter den etniska segregationen i Sverige. De ställer sig kritiska till hur människor sorteras och förklarar att de upplever en känsla av besvikelse gentemot denna utveckling. Tjejerna påtalar också den orättvisa skolsegregation som finns i Sveriges socialt utsatta områden, och förklarar att detta är en av de stora anledningarna till att gapet blir allt större mellan de som växer upp i dessa områden och de som växer upp i mer socioekonomiskt välbärgade områden.

Liljeholm Hansson (2014) påpekar i sin avhandling "Berättelser om ungdomsgång i förorten: genus, makt och moral" att ungdomsforskning kring ungdomskultur och ungdomsgång traditionellt har haft en avsaknad av tjejers berättelser och upplevelser och att det främst är unga killars berättelser som fått stå i centrum vid tolkning av ungdomars livsvärldar. Hon menar att det behövs mer forskning som lyfter fram tjejer som aktörer till skillnad mot hur de ofta positionerats som underordnade killar. Liljeholm Hansson (2014) påtalar dock att det skett en förändring under senare årtionden där tjejer getts större fokus och att det finns mer forskning kring deras liv idag än tidigare. Men i frågor om sociala orättvisor såsom kriminalitet och utsatthet kopplat till just uppväxter i förorten fokuserar forskningen än idag främst på berättelser om och av killar. I författarens studie ställs frågan; "Men var är tjejerna?" En fråga som det visar sig att såväl unga killar som poliser ute på fältet också ställer sig. Under sina fältstudier möter Liljeholm Hansson (2014) en uppfattning om att tjejer har ett annat socialt umgänge än killar, högre förmågor och ett större ansvarstagande som gör att de håller sig borta från förortstorget. Tjejerna i Anderssons (2003) studie påtalar också det större ansvarstagandet som en del i att de kanske ses som mer skötsamma, men att detta ansvarstagande i mångt och mycket är frambringt ur de krav som ställs på dem.

Brå (2018) rapporterar att unga kvinnor i socialt utsatta områden känner sig mer otrygga än de unga män som bor i samma områden. Närmare hälften av de unga kvinnor som besvarat Brås (2018) undersökning uppger att de känner sig otrygga, samtidigt som mindre än en fjärdedel av männen uppger detsamma. I Statens offentliga utredning "Den segregerade integrationen" (SOU 2006:73) problematiseras den misslyckade integrationen och tankar om en långvarig andrafiering av förorten lyfts fram där förorten och dess invånare uppfattas som motsatsen till den svenska normen. I utredningen beskrivs vardagsrasism, orättvisa villkor gällande skolgång, boende, möjlighet till arbete samt en sämre hälsa i de socialt utsatta områdena. Unga killar lyfts fram som markörer för en revolt med en ilska gentemot det förtryck de utsätts för. Även om denna utredning är omfattande och berör en stor problematik av förorternas utsatthet så saknas även här ett riktat fokus på hur det är att vara tjej och kvinna i dessa områden. Följande forskningsöversikt kommer ur denna problemformulering göra en ansats att sammanställa och

analysera den forskning som lyfter fram berättelser om och av tjejer och deras liv i socialt utsatta områden. Den forskning som presenteras begränsas till berättelser sprungna ur en nordisk kontext.

Uppsatsen disponeras fortsättningsvis med att presentera uppsatsens syfte och frågeställningar, för att därefter åtföljas av uppsatsens bakgrund, som ger en beskrivning av tjejers roll inom barn- och ungdomsforskning. Bakgrunden innefattar också en problematisering av begreppet socialt utsatta områden, en historisk beskrivning av miljonprogrammets framväxt, en beskrivning av hur segregationen i Norden ser ut samt en kortfattad bakgrund om tjejer i socialt utsatta områden. Avslutningsvis lyfts Orten som en föreställt gemensam nation fram. Därefter presenteras forskningsöversiktens metodologi och dess resultat i form av en innehållsanalys för att sedan knytas ihop i en avslutande resultatdiskussion. Slutligen framförs en metodologisk diskussion samt en konklusion med förslag på vidare forskning.

Syfte och frågeställning

Syftet med forskningsöversikten är att sammanställa och analysera nordisk forskning om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden. Avsikten är att synliggöra tjejers egna berättelser om sina liv i dessa områden med fokus på vilka hinder samt möjligheter de möter. Studien avser också att lyfta fram professionellas samt vårdnadshavares beskrivningar av tjejer som växer upp i socialt utsatta områden och undersöka hur tjejer genom deras perspektiv tolkas och värderas för att därefter jämföra dessa perspektiv. De frågeställningar som utgör grunden för den systematiska forskningsöversikten är:

- Hur talar tjejer om sina uppväxter i socialt utsatta områden?
- Vilka hinder och möjligheter bidrar en uppväxt i socialt utsatta områden med enligt tjejer?
- Hur talar professionella samt vårdnadshavare om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden?
- Vilka hinder och möjligheter bidrar en uppväxt i socialt utsatta områden med enligt professionella samt vårdnadshavare?

Bakgrund

Följande bakgrundsavsnitt indelas i ett flertal ämnesområden; tjejer inom barn- och ungdomsforskning, socialt utsatta områden - förort, miljonprogrammet, den segregerade förorten, segregation i Norden, tjejer i socialt utsatta områden och Orten som gemensam nation. Denna ämnesindelning har arbetats fram för att presentera kunskap om det barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsfältet och vilket utrymme tjejer getts inom detta samt för att tydliggöra begreppet socialt utsatta områden inom ramen för forskningsöversikten. Avsikten är att ge såväl en dåtidssom nutidsbeskrivning av de socialt utsatta områdena samt för att sätta detta i en nordisk kontext.

Tjejer inom barn- och ungdomsforskning

Begreppet tjej har i denna forskningsöversikt använts för att beskriva de deltagare som ges fokus i de berättelser och beskrivningar som presenteras i uppsatsen. Till följd av detta val fordras en introducerande beskrivning av begreppen flicka och tjej för att på så vis motivera valet av begrepp. Begreppet flicka problematiseras av Söderberg och Frih (2010) och beskrivs innefatta ett flertal tolkningar, beroende på dess kontext. Flicka som begrepp har historiskt sett förklarats som tiden före en flicka blir en ung kvinna, alltså hennes varande under barndomen, men har idag getts en annan tolkning. Idag kan begreppet flicka kopplas samman med ett svagare, mer utsatt barn i behov av hjälp och har i stället ersatts med begreppet tjej, som ofta anses vara en individ med högre aktörskap. Den juvenila flickan ställs mot den kapabla tjejen och ges lägre status. Författarna påtalar att även begreppet tjej bör problematiseras då det ofta används av vuxna kvinnor i beskrivningen av sig själva och andra jämnåriga. Begreppet tjej blir i den uppfattningen svårtolkat. Söderbergh och Frih (2010) förklarar att flickor idag dock tenderar att använda ordet tjej om sig själva och det blir detta som ligger till grund för fortsatt användande av begreppet tjej under uppsatsens gång. Vid de tillfällen annat begrepp används görs det utifrån hänvisad författares begreppsanvändning.

Formark (2013) lyfter i sin roll som flick- och kvinnohistoriker fram hur flickor under historiens gång osynliggjorts och marginaliserats. Författaren förklarar att flickor historiskt sällan blivit ihåggomna och beskrivna och att detta i mångt och mycket är ett resultat av flickors bristande möjligheter till ett eget aktörskap. Flickans möjligheter till aktörskap har historiskt sett varit lägre än pojkars och intresset för flickan har inom forskning tidigare varit lågt. Författaren förklarar vidare att det först var under 1980-talet som flickan som fokus för forskning gavs plats och då främst av feministiska forskare. Men även inom feminismen har flickan enligt Formark (2013) åsidosatts då feminismen främst kommit att beröra vuxna kvinnors kamp. Utöver kön har ålder på så sätt också fungerat som en central maktdimension. När intresset för flickan växte fram förklarar Söderberg och Frih (2010) att det skedde i samband med genusforskningens framväxt. Det blev intressant att undersöka flickors barndom och en förhöjning av flickans status synliggörs i allra högsta grad under 1990-talets "girl power"-era. I både forskning och

statliga utredningar lyfts flickor under denna period fram som individer värda att studera för sig själva.

Garber och McRobbie (2006) påtalar i sin artikel "Girls and subcultures" att ungdomsforskning traditionellt sett har tenderat att, likt tidigare nämnt, komma att handla om killar, sett ur en manlig forskares perspektiv. De lyfter på locket till Birminghamskolans studier kring ungdomskultur och uppmärksammar att i de fall tjejer inte osynliggörs tilldelas de roller som fnittrande, passiva deltagare i killars kulturskapande. Författarna ifrågasätter forskarnas okritiska blick på tjejernas osynliggörande och uppmärksammar att dem i och med detta bidrar till en fortsatt bild av tjejer som endast deltagare och inte producenter i dessa sammanhang. Lalander (2009) reflekterar tillika kring tjejers roll i ungdomsforskningen och instämmer i att killars varande och agerande är det normerande som man värderat tjejer utifrån. Författaren hävdar att det än idag i mångt och mycket är manliga forskare som forskar på unga killar inom ungdomsforskningen. Formark (2013) påtalar dock som en i viss mån motpol till detta att flickan inom nutida forskning har getts högre status, och att det finns en stor del forskning och forskningsprojekt om flickor och frågor som berör dem. Däremot lyfter hon att det i och med detta trendbrott också är en viss typ av flicka som lyfts fram, en flicka med stort aktörskap och med en stark inneboende kraft.

Socialt utsatta områden - Förorten

Polisen (2022) förklarar i sin beskrivning att ett utsatt område kännetecknas av en lägre socioekonomisk status där kriminella har en påverkan på det lokala samhället. Det kan handla om att det sker narkotikahandel offentligt, att människor får uppleva våldshandlingar där de riskerar att skadas och att ett allmänt missnöje växer fram där tilltron till samhället försvagas. Polisen delar vidare in dessa områden i tre grupper; utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden, som ofta ges medial porträttering med alarmerande listor över områden som antingen tagit sig ur eller hamnat under polisens lupp (Aftonbladet, 2021). I de särskilt utsatta områdena ses en förhöjd kriminalitet, med hot mot vittnen, rädslor och oro bland boende och ett högt motstånd gentemot rättssamhället. Polisen (2022) beskriver även att detta ofta pågått under så lång tid att varken polis eller boende uppmärksammar hur illa läget blivit. Riskområden är de områden som inte uppfyller samtliga kriterier för att benämnas som ett särskilt utsatt område men som är i risk att uppnå detta om inte insatser tillsätts.

Liljeholm Hansson (2014) beskriver att socialt utsatta områden är forskningens och statens synonym på begreppet förort. Hon förklarar att hon ofta mött diskussioner kring begreppet förort när hon presenterat sin forskning, då många ifrågasätter huruvida en förort nödvändigtvis behöver anses ha lägre status än andra områden belägna utanför städernas inre kärna. En förort kan, enligt vissa, nämligen vara vilken stadsdel som helst placerad i utkanten av en storstad. Liljeholm Hansson (2014) menar dock att begreppet förort i folkmun i allra högsta grad förstås som de socialt utsatta områden som finns i Sverige, inte minst av de som själva är boende där. Förorter kännetecknas enligt författaren ofta av invånare med betydligt lägre inkomster än

genomsnittet, där en stor andel av dem även har utländskt påbrå och där befolkningen tenderar att ha sämre hälsostatus och högre arbetslöshet än boende i stadsdelar med högre socioekonomisk status. Dessa förorter har sin grund i det miljonprogram som hade för avsikt att skapa bostäder som var tillgängliga för alla. Miljonprogrammet utvecklades enligt Särnbratt (2006) till följd av en hög bostadsbrist under 1950-talet där efterfrågan på just lägenheter i storstadsområdena var stor.

Miljonprogrammet

Arnstberg (2000) förklarar att miljonprogrammet uppkom till följd av en socialdemokratisk bostadspolitik där politikernas uppdrag varit att skapa bostäder för alla, inte minst för de med sämre förutsättningar. Under denna period blir bostäder med god standard något som varje invånare ska ha rätt till, och något som tilldelas dem, i stället för något som tidigare på egen hand införskaffats. Möjligheten att tilldelas en bostad med god standard blir en del i resan mot att motarbeta segregation och att fördela bostäder på ett sätt som integrerar och jämnar ut klasskillnader i samhället. Och det hade en viss effekt, men bara under en kort period, för under 1970-talet ökar segregationen i städerna återigen och allmännyttan får som uppdrag att förse människor oavsett inkomstmöjligheter med bostäder, och på den vägen påbörjar förorterna resan mot de socialt utsatta stadsdelarna de är idag. Under kommande decennier ser vi en ökad invandring i Sverige och då hushåll med större ekonomiska möjligheter väljer att lämna miljonprogrammets lägenhetskomplex tilldelas allt fler invandrare bostäder i dessa områden. Arnstberg (2000) beskriver hur förorterna förses med dåligt rykte, mycket till följd av den ökade andelen boende med invandrarbakgrund, och hur människor boende i dem i många fall önskar sig eller genomför en så kallad bostadskarriär. Syftet med denna bostadskarriär är, och har under en lång period varit, att lämna förorten för att bosätta sig i ett mer socialt accepterat område, även om detta också kan innebära att själva boendet kan ha sämre skick. Författaren förklarar alltså att det är mer socialt accepterat att som familj bo i en mindre lägenhet i ett innerstadskvarter än att bo i en större lägenhet i en förort.

Förorternas dåliga rykte har enligt Särnbratt (2006) legat som grund till ett förändringsarbete inom förorterna under en lång period där hus både har rivits, byggts om och renoverats. Stora satsningar har lagts på att skapa ett mer attraktivt yttre, och en del bostäder har omvandlats till bostadsrätter för att locka boende med en annan socioekonomisk status. Trots detta, i mångt och mycket, omfattande förändringsarbete står ändå förorterna där som platser där människor uppfattas vara på väg någonstans, enligt Arnstberg (2000). För i förorten anses ingen vilja stanna. Han påtalar hur förorterna inte upplevs vara byggda för att människor faktiskt ska vilja vistas i dem, utan att de endast är en plats för att just bo på. Han beskriver de som folktomma, utan några få undantag, och kritiserar miljonprogrammets bristande planering i att få människor att känna en önskan att vilja vistas och skapa gemenskap i sitt område.

Den socialt utsatta förorten

Förändringsarbetet till trots ser vi också i statliga utredningar en konkret bild av den socialt utsatta förorten Arnstberg (2000) beskriver och trots att hans bok om miljonprogrammet skrevs för över två decennier sedan har inte trenden vänt än. Rädda Barnen (2021) presenterar i sin årsrapport "Barnfattigdom i Sverige" att inkomstklyftorna mellan stadsdelar idag är större än mellan kommuner, vilket visar att barn i socialt utsatta områden växer upp under helt andra ekonomiska villkor än barn boende i stadsdelar med högre socioekonomisk status. Hushåll med högre inkomster har fått ännu högre inkomster och vice versa. Sveriges storstäder har också under senare år gjort sammanslagningar mellan stadsdelar, som i sig kan påverka dessa siffror och bidra till ett mörkertal, då rikare stadsdelar slagits samman med fattigare. En faktor som påverkar risken för barnfattigdom är om ett barn har utlandsfödda föräldrar, och än mer om barnet har en ensamstående, utlandsfödd förälder. Rädda Barnen (2021) lyfter även de segregerade städernas trångboddhet samt de svårigheter som finns gällande att få ett fast boende som faktorer som skapar otrygghet för barn, inte bara ekonomiskt utan även socialt.

Även inom skolans värld har utvecklingen gått mot en än mer segregerad vardag för de barn och unga som vistas i den. Sernhede (2009) hänvisar till Wacquants begrepp territoriell stigmatisering som förklaras som samhällsstrukturer där människor diskrimineras och marginaliseras utifrån vart de bor, och förklarar att det genom denna segregation skapas mönster där unga människor upplever bristande tillhörighet i samhället. I förlängningen handlar detta inte enbart om strukturer, utan även om hur människor talar om och ser på människor som bor i socialt utsatta områden. De barn och unga som utgör förortsskolornas elevskara beskriver känslor av en andrafiering och att de särskiljer sig från övriga invånare, boende utanför förorten. Författaren lyfter de samhällsförändringar som skett både i Sverige och övriga Europa under 1980- och 1990-talet med en ökad migration som en vändpunkt för förorternas stigmatisering.

Sernhede (2009) uttrycker vidare att den territoriella stigmatiseringen skapar nidsbilder av förorten och dess invånare som i sig genomsyrar inte bara utomståendes synsätt utan även förorternas invånare riskerar, och tenderar, att ta till sig denna självbild. Författaren förklarar att denna stigmatisering skapar rädslor och fördomar gentemot förorten som i förlängningen påverkar samhället på olika nivåer. Sernhede (2009) påtalar att skolan i slutändan inte kan ställas som ensam ansvarig för att förortseleverna visar sämre skolprestationer än elever i mer socioekonomiskt starka områden. Inte heller har eleverna en föräldraskara som gemensamt bidrar till en negativ uppfattning om skolan och dess avgörande för framtiden. Föräldrarna i dessa områden betonar vikten av en lyckad skolgång precis som föräldrar i andra områden gör. Författaren menar att effekten som synliggörs i skolresultat är resultatet av ett samhälleligt problem där eleverna tidigt uppfattar sig ha sämre förutsättningar än elever från mer privilegierade områden. Det skapas genom den territoriella stigmatiseringen en andrafiering, där förortseleven redan från start har sämre förutsättningar att lyckas i framtiden, en uppfattning många elever själva tidigt tar till sig.

Det är inte enbart en social orättvisa som kan synliggöras i relation till invånare i de socialt utsatta områdena utan det är av hög vikt att även påtala de hälsoklyftor som finns i samhället. SBU (2020) förklarar att sociala orättvisor och en socioekonomisk utsatthet bidrar till ett sämre hälsotillstånd. Människor som bor i socialt utsatta områden beräknas leva kortare liv än människor i mer resursstarka områden. De har också högre risk att drabbas av vissa sjukdomar, såsom hjärtsjukdomar, depressioner, stroke, cancer samt sjukdomar relaterade till alkohol. Själv mord är också mer förekommande än i andra bostadsområden. Såväl vuxna som barn boende i socialt utsatta områden har sämre förutsättningar för en god hälsa och barn riskerar i högre grad sjukhusinskrivningar än barn med annan social och ekonomisk bakgrund. De barn som växer upp i socialt utsatta områden har i regel sämre tandhälsa och kunskap samt möjligheter från vårdnadshavare att uppmuntra och lära barn om god hälsa är lägre i dessa områden. SBU (2020) anger konkluderande att möjligheterna att leva ett långt och hälsosamt liv förminskas avsevärt om ett barn växer upp i ett socialt utsatt område.

Segregation i Norden

Nordens välfärdscenter (2019) presenterar i sin publikation om segregation i Norden att det inte enbart är i Sverige som segregationen växt sig starkare utan i övriga Norden syns liknande mönster. I samtliga nordiska länder pågår satsningar och samtal om hur de socialt utsatta områdena ska genomgå ett förändringsarbete, både kortsiktigt och långsiktigt. Trots liknande utveckling talar samtliga länder om problemet på olika sätt, i Sverige talar vi om socialt utsatta områden, medan Danmark talar om ghetton. I Sverige och Norge belyser politiker den socioekonomiska segregationen som det övervägande problemet, som i sig mynnar ut i den etniska segregeringen. I Danmark lägger man i stället fokus på den etniska segregationen främst, och presenterar en lista över så kallade ghettoområden. Likaså skiljer sig uppfattningarna åt kring varför segregationen har ökat. I Danmark anses bristande krav på invandrare vara den främsta orsaken, medan det i Sverige talas om en lång utveckling där socioekonomiska villkor bidrar till brist på utbildning, arbetslöshet och en känsla av otrygghet i de socialt utsatta stadsdelarna.

Förändringsarbetet som sker skiljer sig tillika åt i den meningen att Sverige och Norge arbetar för att satsa på ökade möjligheter till utbildning och sysselsättning, en rättvis fördelning av boenden och en mer likvärdig skola. I Danmark fokuseras rivningar av bostäder, hårdare straff för brott utförda i ghetton och minskade bostadsbidrag för att på så vis ha möjlighet att styra vart människor bor. Finland har också erfarenhet av en större segregation men inte en lika hög grad socioekonomisk skillnad som övriga länder. Landet har länge haft en policy för socialt blandade bostäder som anses vara en bakomliggande orsak till att segregationen i landet är lägre än i övriga Norden. I förhållande till detta bör också nämnas att andelen utlandsfödda är lägre jämfört med övriga nordiska länder (Nordens välfärdscenter, 2019).

Tjejer i socialt utsatta områden

Lundström (2007) beskriver i sin avhandling "Svenska latinas: Ras, klass och kön i svenskhetens geografi" att de unga kvinnor som hon intervjuat upplever känslan av ett vi och ett dem. De intervjuade beskriver förorten som en plats för invandrare, och att de vart de än kommer alltid får svara på frågan vart de kommer ifrån. De beskriver känslor av rasism och orättvisor, något som också de tonårsflickor som Andersson (2003) intervjuat i sin avhandling "Inte samma lika: Identifikation hos tonårsflickor i en multietnisk stadsdel" lyfter. De tjejer som Andersson (2003) möter förklarar bland annat att de både förväntas ta ett större ansvar samtidigt som de också gör det, både i hemmet och i skolan. Tjejerna beskriver hur de bedöms och behandlas annorlunda utifrån sitt kön, och förklarar att de upplever stora skillnader gentemot killarna i sitt område, både inom sin egen familj samt i skolan och på fritiden. Flera av de tjejer som intervjuas lyfter fram en förståelse för hur de behandlas annorlunda utifrån kulturella aspekter, samtidigt som de också uttrycker känslor av att de behandlas orättvist.

Under sina besök i förorten upptäcker Liljeholm Hansson (2014) hur tjejer kategoriseras och tilldelas roller, väldigt ofta biroller, speciellt när andra talar om dem, men även när de talar om sig själva. Hon lyfter problematiken att hennes avhandling har ett fokus på ungdomsgång och brottslighet och att det möjligtvis bidrar till denna rolltilldelning som uppenbarar sig. Hon förklarar att tjejerna ofta ställs i relation till killarna och förstås som icke-mannen. Tjejerna anses i detta perspektiv inte bära några avgörande funktioner i sammanhanget. Killarna i Liljeholm Hanssons (2014) studie talar i flera fall om tjejer som rena eller orena, som skötsamma eller horor. Tjejer är antingen räddande änglar eller en hora som inte vill ha dem. Just ordet hora benämns även av tjejerna som intervjuas av både Andersson (2003) och Lundström (2007). De vänder sig mot benämningen och uttalar känslor av orättvisa gentemot att tjejer blir behandlade annorlunda än killar, men i Anderssons (2003) studie visar tjejerna också en viss typ av medhåll i samtalet om tjejer som är sexuellt aktiva. Liljeholm Hansson (2014) talar om hur det könade samhället blir väldigt uppenbart under hennes samtal med både killar och tjejer i förorten. Det finns ett rätt sätt att vara tjej på, och ett rätt sätt att vara kille på.

Orten som gemensam nation

Avslutningsvis ämnar jag i detta bakgrundsavsnitt att beröra den gemenskap och rörelse som Sernhede m.fl. (2019) uppmärksammar i sin bok "När betongen rätar sin rygg". Författarna beskriver som kontrast till de socialt utsatta områdenas dåliga rykte en rörelse som binder samman de boende och specifikt de unga i ett kulturuttryck och i en gemenskap som skapar stark känsla av tillhörighet. De menar att Orten idag har blivit de ungas eget begrepp som vänder de ifrån samhällets negativa syn på förorten och de socialt utsatta områdena. Genom denna identifiering återtar de unga boende i socialt utsatta områden makten över sig själva och sitt bostadsområde. Orten blir en titel på den gemensamma nation som unga boende i Sveriges socialt utsatta områden är medborgare i. I detta avseende är det inte relevant vilket förortsområde du bor i, utan alla är en del av den gemensamma Orten. I denna rörelse synliggör

författarna en stark mobilisering som verkar mot våld och för positiva krafter samt en enorm framväxt av ett kulturuttryck som inte liknar något annat.

Sernhede m.fl. (2019) beskriver hur bildning blir ett ledord i den rörelse som går att synliggöra i Orten. Det handlar enligt de ungdomsorganisationer som lyfts fram i boken om att bilda förorternas invånare för att genom bildning och kunskap kunna motverka negativa krafter. Unga söker kunskap så väl som delar med sig av den och genom att dela med sig av erfarenheter och olika perspektiv bildas dem. Genom att de unga bildas i samhällsfrågor skapas det möjligheter för de att kräva ett rättvisare samhälle, där de socialt utsatta områdena inte enbart blir platser som behöver ordnas upp av staten. Författarna lyfter fram hur de unga genom bland annat poesi skapar kulturella uttryck på ett radikalt sätt och förklarar att skolan som institution har svårt att fånga upp dessa talanger. Vid sidan om den normativa skolan som i mångt och mycket är utformad av en svensk medelklass lyfts områdets gemenskap och de ungas fritidsaktiviteter fram som starka resurser att tillgå i förhållande till dessa kulturuttryck. I Orten möts många kulturer och i dessa möten bildas en gemenskap som för många blir en trygghet.

Metodologi

Systematisk forskningsöversikt

Den systematiska forskningsöversikten som metod syftar i denna uppsats till att undersöka vad som återfinns i forskning om tjejers berättelser om att växa upp i socialt utsatta områden i Norden. Forskningsöversikten ämnar också undersöka hur professionella samt vårdnadshavare talar om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden samt hur de och tjejerna beskriver vilka hinder samt möjligheter tjejerna i dessa områden möter. Bearman m.fl. (2012) beskriver den systematiska översikten som en bra metod för att sammanställa forskning inom ett visst område som i sig genererar möjligheter för såväl praktiker som forskare att ta del av resultaten inom ett forskningsområde på ett överskådligt plan. En systematisk forskningsöversikt är evidensbaserad och ska i sin presentation vara transparent för att på så vis vara replikerbar. Databassökningar och framförande ska alltså vara möjliga att återskapa för att uppnå liknande resultat. Pettersson m.fl. (2020) förklarar att målsättningen med en systematisk forskningsöversikt är att hitta och sammanställa samtlig forskning inom ramen för studiens syfte. Samtidigt påtalar författarna att beroende på en översikts utrymme och resurstillgång kan resultatet skilja sig stort. De förklarar att studenter som skriver en översikt inom ramen för en uppsats inte har möjlighet att uppnå ett lika omfattande resultat som en finansierad forskningsöversikt med större resurser.

Eriksson Barajas m.fl. (2013) anger i sin beskrivning av en systematisk forskningsöversikt att det finns vissa kriterier för att utföra en sådan studie. Dessa kriterier kommer nedan att presenteras ytterligare och sammankopplas med magisteruppsatsens syfte och frågeställning. Författarna anger att metoder, kriterier och urval behöver presenteras tydligt i en forskningsöversikt, det behöver finnas en strategi för utförandet av litteratursökning och studier som inkluderas behöver kvalitetsgranskas, värderas och därefter kodas på ett systematiskt sätt. Fortsättningsvis kommer uppsatsens metodologi att presenteras i form av studiens datainsamling, urval, relevansgranskning, kvalitetsgranskning, analysmetod och avslutningsvis dess etiska överväganden. För att tydliggöra översikten kommer databassökningar, relevansgranskningar och kvalitetsgranskningar presenteras i form av olika tabeller samt ett flödesschema.

Datainsamling och litteratursökning

En metod för att påbörja en systematisk litteratursökning är att dela upp studiens frågeställning i delar och på detta sätt utvinna sökord att arbeta vidare med (Pettersson, m.fl., 2020). Genom att använda denna metod kan sökorden tjejer, socialt utsatta områden och upplevelser med en snabb anblick synliggöras. Vidare förklarar Pettersson m.fl. (2020) att synonymer till sökorden bör framställas och även engelska översättningar till dessa då en stor del vetenskapliga artiklar och studier är skrivna på engelska för att nå en större publik. Då studiens syfte avser att undersöka tjejers upplevelser av att växa upp i socialt utsatta områden i Norden har synonymer

till det svenska begreppet socialt utsatta områden inkluderats i sökningarna som utförts och som tidigare presenterades under uppsatsens bakgrundsavsnitt.

Pettersson m.fl. (2020) påtalar att litteratursökning i databaser är en tidskrävande uppgift som utifrån frågeställningens utvunna sökord mynnar ut i testsökningar, som vidare behöver förfinas och omformuleras under arbetets gång. Utifrån författarnas instruktioner utfördes testsökningar i de databaser som ansågs angelägna för studiens syfte samt utifrån Göteborgs Universitetsbiblioteks (2022) rekommendationer. Då ämnet faller inom både samhällsvetenskap samt pedagogik utfördes sökningar i databaserna IBSS, Scopus, Education Collection samt ERIC. Till en början utfördes testsökningar för att på så vis pröva de olika sökorden som utvunnits ur studiens syfte. Till exempel användes orden girl, youth och child för att inkludera samtliga ålderskategorier av tjejer. Ordet child samt girl användes i enlighet med Eriksson Barajas m.fl. (2013) rekommendationer med asterisk för att sökningen skulle ge träffar på samtliga versioner av begreppen. Sökningarna kombinerades även med olika synonymer för socialt utsatta områden som i slutsökningen kvarstod. Söksträngen delades i tre och avslutades med olika synonymer för upplevelser, känslor och åsikter. Den ursprungliga söksträngen var alltså utformad på detta vis: (Girl* OR Youth OR Child*) AND (“Exposed areas” OR “Socially disadvantaged areas” OR “Disadvantaged areas” OR Suburb OR Ghetto) AND (Experience* OR Feel* OR Opinion* OR thought*). Dessa testsökningar mynnade ut i ett stort antal sökträffar där majoriteten av sökningarna innefattade studier som var utförda i länder utanför Norden, främst med ett anglosaxiskt ursprung. Dessa sökord byttes i slutändan därför ut till de nordiska länderna, för att avgränsa sökningarna till dessa ursprungsländer för att på så vis möta studiens syfte. Island valdes i slutsökningarna bort på grund av att det inte genererade i några sökträffar i någon av databaserna. Efter att ha gjort denna förändring mynnade databassökningarna ut i artiklar med högre relevans för studiens syfte. Den slutliga söksträngen samt antal resultat i samtliga databaser presenteras nedan i tabellform.

Tabell 1. Dokumenterad sökning

Databas	Datum	Sökord	Avgränsningar	Antal träffar
Scopus	2022-05-02	(Girl* OR Youth OR Child*) AND (“Exposed areas” OR “Socially disadvantaged areas” OR “Disadvantaged areas” OR Suburb OR Ghetto) AND (Sweden OR Denmark OR Norway OR Finland)	Peer reviewed	128
ERIC	2022-05-02	(Girl* OR Youth OR Child*) AND (“Exposed areas” OR “Socially disadvantaged areas” OR “Disadvantaged areas” OR Suburb OR Ghetto) AND (Sweden OR Denmark OR Norway OR Finland)	Peer reviewed	13
Education Collection	2022-05-02	(Girl* OR Youth OR Child*) AND (“Exposed areas” OR “Socially disadvantaged areas” OR “Disadvantaged areas” OR Suburb OR Ghetto) AND (Sweden OR Denmark OR Norway OR Finland)	Peer reviewed	22
IBSS	2022-05-02	(Girl* OR Youth OR Child*) AND (“Exposed areas” OR “Socially disadvantaged areas” OR “Disadvantaged areas” OR Suburb OR Ghetto) AND (Sweden OR Denmark OR Norway OR Finland)	Peer reviewed	36

Urval

Som tidigare beskrivet behöver forskningsöversiktens utförande vara tydligt planerad och strukturerad från start (Pettersson m.fl., 2020), därav behöver de inklusions- och exklusionskriterier som ska användas vid urval av studier vara beslutade i förhand. Bryman (2018) anger att de kriterier som arbetas fram ska beslutas utifrån studiens syfte. Nedan presenteras en tabell över de inklusions- samt exklusionskriterier som användes vid sökning och granskning av litteratur till forskningsöversikten. Inklusionskriterierna har valts ut med motivering att det anses relevant att inkludera tjejer som påbörjat skolan, alltså vid 6 års ålder, upp till 25 år, för att ta in olika perspektiv och undersöka eventuella skillnader utifrån ålder. Studier om enbart killar samt studier om tjejer som inte faller inom kriterierna kommer att väljas bort då syftet är att lyfta fram berättelser om och av tjejer som bor i socialt utsatta områden.

Professionellas samt vårdnadshavares berättelser om tjejer som växer upp i socialt utsatta områden inkluderas i forskningsöversikten likaså för att lyfta fram och jämföra olika perspektiv. Forskningen som eftersökts har sitt ursprung i de olika nordiska länderna utifrån studiens syfte, varav studier utförda utanför Norden exkluderas. Samtliga studier som inkluderas i forskningsöversikten är peer reviewed, något som både ansetts som krav inom ramen för uppsatsen men som också motiveras av Eriksson Barajas m.fl. (2013) som förklarar att det är en tidskrävande uppgift att djupgående granska studiers kvalitet, vilket kräver erfarenhet och resurser som sträcker sig bortanför studentuppsatsens utförbarhet. Med det sagt har de artiklar som slutligen valts ut ändå kvalitetsgranskats utifrån den systematiska forskningsöversiktens metodologiska kriterier.

Tabell 2. Inklusions- och exklusionskriterier

	Inklusionskriterier	Exklusionskriterier
Deltagare	<ul style="list-style-type: none"> - Tjejer mellan 6–25 år, boende i socialt utsatta områden - Professionella med anknytning till referensgruppen - Vårdnadshavare 	<ul style="list-style-type: none"> - Killar som enda deltagare - Tjejer yngre än 6 år eller äldre än 25 år - Tjejer mellan 6–25 år som inte är boende i socialt utsatta områden
Ursprung	- Samtliga nordiska länder	- Länder utanför Norden
Språk	<ul style="list-style-type: none"> - Svenska - Engelska 	
Metod	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitativ - Kvantitativ - Flermetodsforskning 	- Litteraturöversikt
Vetenskaplig granskning	- Peer reviewed artiklar	- Ej peer reviewed artiklar

Relevansgranskning

Efter att litteratursökningar utförts i de fyra databaser som ansågs angelägna för studiens syfte användes programmet EndNote i enlighet med Göteborgs Universitetsbiblioteks (2022) rekommendationer för att sortera bort dubletter samt för att på ett överskådligt vis kunna utföra en första relevansgranskning utifrån artiklarnas titlar och abstract.

Tabell 3. Relevansgranskning 1

1.	Antal artiklar från databassökningar	199
2.	Dubletter som raderats i EndNote	53
3.	Antal artiklar som relevansgranskats	146

Exkludering i EndNote.

Exkluderingen under den andra relevansgranskningen av artiklar utfördes genom en läsning av artiklarnas titlar samt abstract. Under denna relevansgranskning exkluderades en stor mängd artiklar, 110 stycken. Dessa exkluderades främst för att de fallit inom medicinsk forskning på barn och unga som växer upp i socialt utsatta områden, främst med fokus på övervikt och tandhälsa. Under den andra relevansgranskningen genomfördes en överskådlig läsning av de kvarstående 36 artiklarnas fulltext. Genom denna process exkluderades ytterligare 25 artiklar då dessa berört forskning om enbart killar, polisens arbete, styrdokument, media, dataspel osv. Inför kvalitetsgranskningen kvarstod slutligen 11 artiklar som ansågs relevanta i relation till studiens syfte och frågeställningar.

Tabell 4. Relevansgranskning 2

1.	Antal artiklar kvarstående efter relevansgranskning 1	36
2.	Antal artiklar kvarstående efter relevansgranskning 2	11

Kvalitetsgranskning

Det finns enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013) stora skillnader avseende publicerade studiers kvalitet. Det är därför viktigt att kvalitetsgranska de vetenskapliga artiklar som ska ingå i den systematiska forskningsöversikten. Författarna presenterar ett flertal punkter inom kvantitativ forskning som bör ses över vid en kvalitetsgranskning. Vetenskapliga artiklar med kvantitativ metod som grund bör till att börja med granskas utifrån dess syfte samt studiens design och urval. Forskningen behöver därefter även granskas utifrån val av mätinstrument samt studiens analys och tolkning. Studiens design presenterar studiens upplägg och genomförande och bör tydligt kopplas samman med studiens syfte för att anses ha en god kvalitet. En studies urval anses ha högst bevisvärde då ett slumpmässigt urval utgör studiens deltagare. Ett slumpmässigt urval genererar en större möjlighet till att studiens resultat kan generaliseras och på så vis vara beskrivande för en större population. I de fall en kvalitetsgranskning görs av en kvantitativ studie bör urvalet också vara större för att anses ha en god kvalitet, och inte ha ett för stort bortfall. Studiens interna och externa validitet bör även granskas för att undersöka huruvida studiens resultat kan anses pålitligt. Reliabiliteten hos en studie, alltså dess förmåga att uppnå samma resultat vid upprepade mätning, bör vara hög och framskriven i studien. Slutligen fordras en granskning av studiens resultat och analys (Eriksson Barajas m.fl., 2020).

Kvalitetsgranskningen av kvalitativa studier avser likaså att granska studiens datainsamlingsmetod, dess urval och analys. I detta fall skiljer sig kriterierna åt då kvalitativa studier har för avsikt att tolka eller beskriva ett forskningsområde ingående. I granskningen av dessa publikationer behöver frågan om huruvida vald datainsamlingsmetod är relevant för studiens syfte undersökas, samt om urvalet av deltagare är relevant i relation till studiens syfte. Resultatet i kvalitativa studier har inte för avsikt att kunna generaliseras till en större population såsom den kvantitativa ansatsen utan studerar mer ingående för att kunna beskriva, tolka och förstå. För att säkerställa god kvalitet vid granskning av kvalitativa texter är det av stor vikt att undersöka studiens etiska överväganden, forskarens förförståelse bör vara tydligt redovisad och det ska gå att se en tydlig röd tråd mellan studiens samtliga delar. Sett till forskningens analys och resultat behöver man i en forskningsöversikt synliggöra om analysmetod i de kvalitativa texterna som valts ut överensstämmer med syftet. Kvalitativa studier bidrar med en annan typ av evidens än de kvantitativa. De bidrar med sin metod till ett beskrivande resultat där deltagares röster görs hörda alternativt resultat där forskare beskriver skeenden utifrån sina observationer. Detta bidrar till fördjupade kunskaper och insikter (Eriksson Barajas m.fl., 2013).

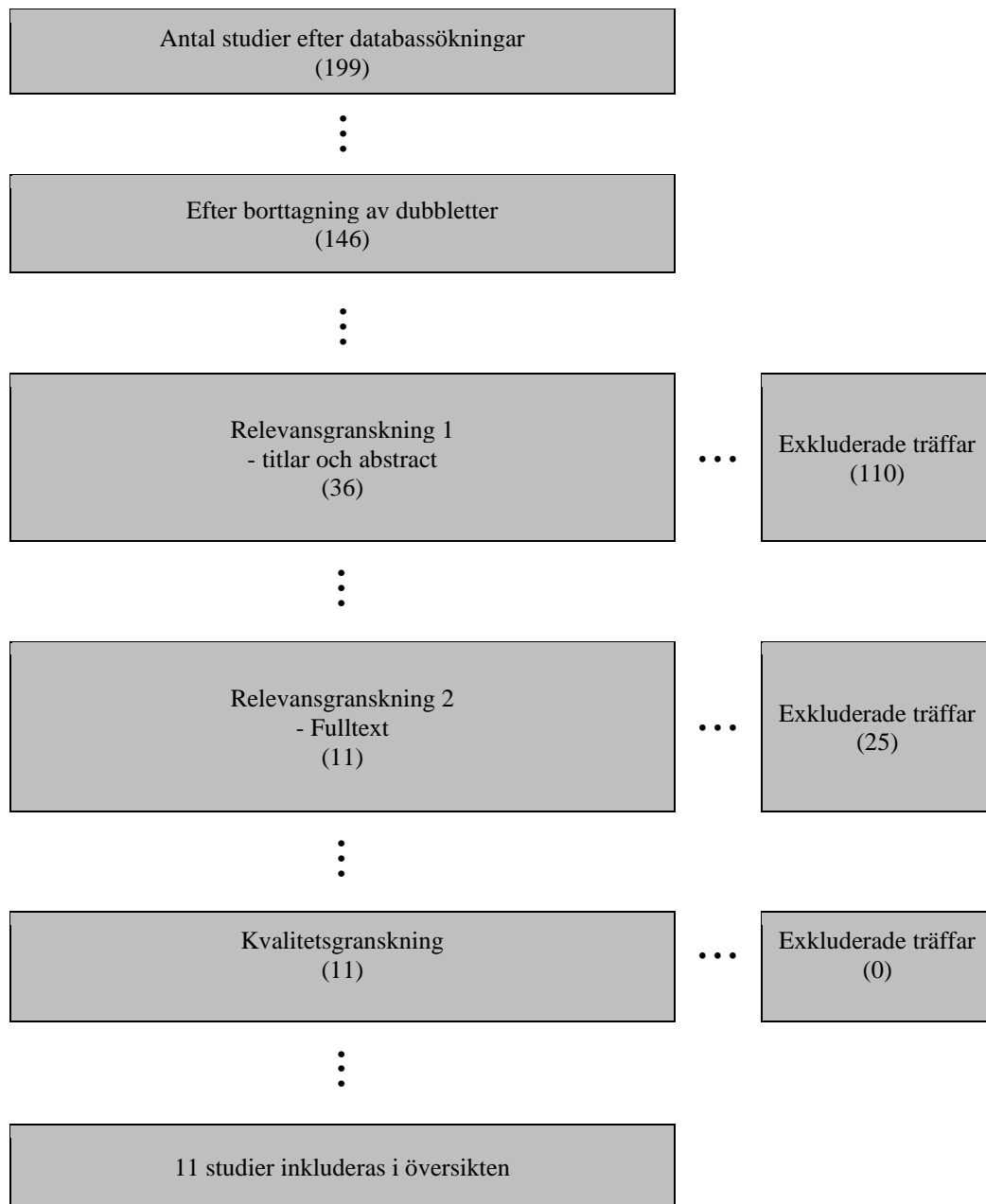
I kvalitetsgranskningen av de artiklar som ingår i denna forskningsöversikt har stöd tagits i de instruktioner som Eriksson Barajas m.fl. (2013) presenterar. Då samtliga artiklar i forskningsöversikten är peer reviewed finns det redan i uppstarten av kvalitetsgranskningen en viss garanterad kvalitet, men detta till trots behöver ändå de inkluderade artiklarna granskas.

De villkor som utgjort grunden för kvalitetsgranskningen är:

- Studiens design samt syfte och frågeställningar hör samman.
- Designen är relevant i relation till studiens frågeställningar.
- Frågeställningar och syfte är tydligt formulerat samt presenterat.
- Studiens urval presenteras tydligt.
- Metoden för att samla in data anses relevant för studiens syfte.
- Undersökningsgruppen är relevant i relation till studiens syfte och frågeställningar.
- I kvantitativa studier har kontrollgrupp, korrekta mätinstrument och metoder använts.
- Ett tydligt resultat med koppling till analys.
- Tydlig motivering av val av metod.
- Peer reviewed.

Utifrån dessa ovan nämnda villkor kvalitetsgranskades 11 artiklar som kvarstod efter de tidigare utförda relevansgranskningarna. Efter utförd kvalitetsgranskning kvarstod samtliga 11 artiklar då de i enlighet med ovanstående villkor uppnått den kvalitet som eftersökts i arbetet med forskningsöversikten. Artiklarnas metodologiska val har tydligt förankrats i relation till syfte och frågeställningar, designen har samstämt med de frågeställningar som presenterats. Urvalen har likaså tydliggjorts och de individer som utgjort studiernas urval har ansetts relevant. Överlag har samtliga artiklar en genomgående transparens samt en tydlig presentation av de etiska överväganden som utförts.

Tabell 5. Flödesschema

Analysmetod

Utifrån den tidigare forskning som valts ut har en innehållsanalys utförts. En innehållsanalys innebär att den data som samlats in, i detta fall tidigare forskning på området, kategoriseras på ett systematiskt vis. Under processen har jag klassificerat den litteratur jag läst för att på så vis möjliggöra en identifikation av teman och mönster i texten. Eriksson Barajas m.fl. (2013) förklarar att denna typ av analys till en början varit avsedd för att analysera just text. Vidare

beskriver Boréus och Kohl (2018) innehållsanalysen som en metod att tillämpa när det är aktuellt att göra en bredare analys av ett material. Författarna särskiljer även på kvalitativ och kvantitativ innehållsanalys och förklarar att man i arbetet med en kvantitativ innehållsanalys fokuserar på att mäta och kvantifiera och att man i detta förfarande tenderar att arbeta deduktivt i sin analys. I utförandet av en kvalitativ innehållsanalys arbetar forskaren snarare induktivt och låter forskningsfrågorna utgöra grunden i sökandet efter teman. I arbetet med denna magisteruppsats har en kvalitativ innehållsanalys tillämpats, där avsikten har varit att på ett systematiskt vis kategorisera den tidigare forskning som databassökningar, relevansgranskningar samt kvalitetsgranskning mynnat ut i. I processen med en kvalitativ innehållsanalys använder forskaren sig lämpligtvis av ett kodschema som hjälp för att finna kategorier i materialet. Boréus och Kohl (2018) anser det dock i slutändan vara viktigt att påminna sig själv om att i arbetet med en innehållsanalys är det inte av högsta vikt att benämna analysmetoden som antingen kvalitativ eller kvantitativ utan bära med sig en förståelse att inom detta analysförfarande tenderar de olika metoderna att efterlikna varandra i olika hög grad. Nedan presenteras det kodschema som använts i arbetet med forskningsöversiktens analys. De koder som använts har framkommit under läsning av litteraturen där återkommande kategorier och perspektiv synliggjorts under läsningens gång.

1. **Passiva tjejer**
 - a. Tjejer i socialt utsatta områden beskrivs som passiva.
 - b. Tjejer uppfattas inte som aktörer utan påverkade av sin omgivning.
 - c. Tjejer i behov av räddning, enligt professionella.
2. **Tjejer som aktörer**
 - a. Tjejer beskrivs som aktiva deltagare i sina liv.
 - b. Tjejer beskriver sig själva som aktörer med förmåga att forma sitt liv.
3. **Hinder och risker i socialt utsatta områden**
 - a. Hinder som tjejer själva beskriver i relation till sitt område.
 - b. Hinder som professionella beskriver att tjejer möter i socialt utsatta områden.
 - c. Hinder som vårdnadshavare uppfattar att tjejer möter.
 - d. Risker som uppkommer för tjejer i socialt utsatta områden.
4. **Möjligheter i socialt utsatta områden**
 - a. Tjejers uppfattning om de möjligheter som en uppväxt i ett socialt utsatt område bidrar med.

En innehållsanalys kan anses lämplig för flera olika syften, menar Boréus och Kohl (2018). Som analysmetod kan den användas för att jämföra olika perspektiv, undersöka omfattningen av ett tema i den text man analyserar, undersöka hur något värderas, hur något utvecklats historiskt samt undersöka eventuell opartiskhet. I relation till forskningsöversiktens syfte och frågeställningar har innehållsanalysen i detta fall använts för att undersöka hur tjejer från socialt utsatta områden representeras i den litteratur som analyserats samt för att jämföra tjejers egna

uppfattningar om sin situation i förhållande till professionellas samt vårdnadshavares uppfattningar om tjejer i socialt utsatta områden.

Etiska överväganden

Ett av de första stegen i en systematisk forskningsöversikt beskrivs enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013) innefatta att göra vissa etiska överväganden. Enligt författarna innebär de etiska överväganden som görs i arbetet med en systematisk forskningsöversikt bland annat att vara transparent med hela arbetets process. Metodologiska val och studiens resultat ska tydligt presenteras och på så vis vara replikerbar. Det ska på ett begripligt vis vara möjligt att överskåda arbetets fullständiga process och de texter som inkluderats i studien ska vara kritiskt granskade. Det är likaså av hög vikt att samtliga studier som framkommer i den slutliga sökningen presenteras och granskas och att inte studier väljs ut utifrån huruvida de besvarar en eventuell hypotes. Slutligen förklarar Eriksson Barajas m.fl. (2013) att arkiveringen är en essentiell del av de etiska överväganden som görs. Detta innebär att de artiklar som ingår i studien på ett säkert sätt ska arkiveras under 10 år såvida läsare eventuellt begär en granskning av resultatet.

Resultat

I följande resultatdel presenteras de artiklar som databassökningarna samt de relevans- och kvalitetsgranskningar som utförts har resulterat i. Artiklarna presenteras inledande i tabellform, i alfabetisk ordning där studiernas syfte, metodval och urval redovisas. Därefter presenteras resultatet i fyra underrubriker utifrån de framkomna kategorierna i artiklarna; *Passiva tjejer*, *Tjejer som aktörer*, *Hinder och risker i socialt utsatta områden* samt *Möjligheter i socialt utsatta områden*.

Tabell 6. Forskningsöversiktens inkluderade studier

Författare, publiceringsår, Tidskrift, Volym (nr)	Titel	Metod	Urval	Syfte
Andersen, B., & Biseth, H. (2013). <i>City and Society</i> , 25(1).	The myth of failed integration: the case of eastern Oslo.	Kvalitativ - Etnografisk studie i ett av Oslos socialt utsatta områden. Deltagande observationer, samtal och intervjuer.	Ungdomar på två fritidsgårdar samt boende, byråkrater och poliser.	Artikeln syftar till att synliggöra hur unga invandrare boende i Oslos socialt utsatta områden integreras i samhället. Författarna vill undersöka hur dessa ungdomar ser på sin situation både lokalt och i samhället i stort.

Behtoui, A., & Strömberg, I. (2020). <i>Social Sciences</i> , 9(11).	Compensatory school effects and social capital.	Kvalitativ - Etnografisk studie på tre olika skolor. Deltagande observationer samt informella och formella intervjuer med elever, lärare och föräldrar.	Elever mellan 15–16 år från tre olika skolor, med olika socioekonomisk bakgrund.	Syftet med studien är att undersöka om så kallat skolbaserat socialt kapital påverkar ojämlikheter i akademiska resultat samt huruvida det även påverkar elevers välmående.
Christensen, P., & Mikkelsen, M. R. (2013). <i>Children and Society</i> , 27(3).	'There is Nothing Here for Us..!' How Girls Create Meaningful Places of Their Own Through Movement.	Mixad metod - Etnografisk studie. Deltagande observationer, intervjuer med barn och föräldrar samt onlineenkät.	10–13 åriga tjejer, boende i en förort till Köpenhamn.	Studien ämnar undersöka 10–13 åringars dagliga rörelsemönster samt deras uppfattningar om vilka hinder samt möjligheter det finns till rörelse och platsskapande.
Dahlstedt, M. (2017). <i>Sociologisk Forskning</i> , 54(4).	Young people in suburbs feel discriminated, but hopeful.	Kvalitativ - Intervjuer.	Professionella samt unga boende i ett av Sveriges utsatta områden.	Artikeln syftar till att beskriva skillnaden mellan hur professionella och unga boende i ett utsatt område talar om området på olika sätt, och för att lyfta fram de ungas tilltro till framtiden.

Ekholm, D., & Dahlstedt, M. (2021). Sport, Education and Society, 26(1), 58-71.	Pedagogies of (De)liberation: Salvation and Social Inclusion by Means of Midnight Football.	Kvalitativ - Intervjuer samt deltagande observationer.	Ledare i fotboll för unga. .	Studiens syfte är att synliggöra hur lärandet och formandet av individer konstrueras i arbetet med social inkludering med hjälp av fotboll.
Fredriksson, I., Geidne, S., & Eriksson, C. (2018). Scandinavian Journal of Public Health, 46(20).	Leisure-time youth centres as health-promoting settings: Experiences from multicultural neighbourhoods in Sweden.	Mixad metod - intervjuer med professionella och ungdomar samt enkäter med ungdomar som deltagare.	Professionella samt ungdomar mellan 12–16 år, varav hälften var tjejer.	Studien syftar till att genom exempel från två fritidsgårdar förespråka vikten av meningsfull fritid för unga, specifikt unga boende i utsatta områden. Författarna vill med studien bidra till förståelse av hur en meningsfull fritid kan ha hälsofrämjande effekter för unga.
Geidne, S., Fredriksson, I., & Eriksson, C. (2016). Health Education Journal, 75(8).	What motives are important for participation in leisure-time activities at Swedish youth centres?	Mixad metod - kvantitativ undersökning där resultatet tolkas med hjälp av kvalitativa data i form av intervjuer.	163 ungdomar mellan 13–17 år, 70 tjejer och 93 killar.	Studien ämnar undersöka vad som motiverar unga människor i mångkulturella förorter att delta i fritidsaktiviteter. Det finns ett kunskapsglapp enligt författarna som studien avser att fylla.

<p>Lundstrom, C. (2010). Gender, Place and Culture, 17(2).</p>	<p>'Concrete bodies': Young Latina women transgressing the boundaries of race and class in white inner-city Stockholm.</p>	<p>Kvalitativ - intervjuer med unga latinamerikanska kvinnor.</p>	<p>29 unga tjejer mellan 14 och 20 år. Endast sex av tjejerna var boende i innerstaden och resterande i förorten.</p>	<p>Studien undersöker sociala skillnader utifrån ras, klass och kön. Den fokuserar på unga latinamerikanska tjejer och deras rörelse och uppfattningar om olika platser i storstaden.</p>
<p>Roth, S., & Erstad, O. (2016). Ethnography and Education, 11(1).</p>	<p>Positional Identities in Educational Transitions: Connecting Contemporary and Future Trajectories among Multiethnic Girls.</p>	<p>Kvalitativ - etnografisk studie. Deltagande observationer samt formella intervjuer.</p>	<p>Två 15-åriga tjejer från ett socialt utsatt område i Oslo med utlandsfödda föräldrar som fallstudier utvalda ur den stora etnografiska studien som ligger till grund för artikeln.</p>	<p>Syftet med studien är att studera hur unga tjejer ser sig själva som lärande inom olika övergångar under skoltiden. Författarna undersöker hur deltagarna positionerar sina identiteter i relation till sitt lärande under dessa övergångar.</p>

Schwartz, A. (2014). <i>Education Inquiry</i> , 5(2).	The significance of place and pedagogy in an urban multicultural school in Sweden.	Kvalitativ - etnografisk studie. Deltagande observationer, individuella intervjuer samt gruppintervjuer med elever och semistrukturerade intervjuer med lärare och rektor.	24 elever samt fem personer ur personalen på skolan.	Syftet med studien är att undersöka hur skolpersonal samt elever tolkar implementeringen av en pedagogik avsedd för att rädda skolans rykte och vända elevernas skolresultat.
Vestel, V. (2004). <i>World Leisure Journal</i> , 46(1),	A community of differences: Social relations, popular culture and leisure in a multicultural suburb, in "rudenga", east side Oslo.	Kvalitativ - etnografisk studie. Deltagande observationer samt intervjuer med både ungdomar och professionella på en fritidsgård.	80 ungdomar mellan 13–18 år, samt en grupp professionella såsom poliser, socialarbetare och lärare.	Artikeln syftar till att undersöka hur olika element från populärkultur och andra nöjen hos ungdomar påverkar och samverkar med deras traditioner från familjen. Dessa fritidsnöjen och traditioner undersöks utifrån uppfattningen att de bygger broar som skapar ett gemensamt lokalsamhälle för unga.

Passiva tjejer

I den forskning som analyserats i arbetet med forskningsöversikten har synen på tjejer som passiva varit återkommande vid flera tillfällen. Uppfattningen om tjejer som passiva invånare i socialt utsatta områden påtalas av bland annat de fotbollsledare i Ekholm och Dahlstedts (2021) studie som beskriver hur tjejer står vid sidan om killarna som spelar fotboll. Ledarna påtalar att tjejerna inte har samma intresse eller behov som killar utan främst agerar som en hejarklack vid sidan av killarnas åtaganden. Tjejerna anses heller inte vara i lika stor risk att enligt ledarna

välja fel bana i livet. Det är inte bara i relation till sport tjejer beskrivs som passiva deltagare utan även i relation till sina fritidsaktiviteter samt under skoltid. Under skoltid uppfattas killar ha ett övertag gentemot tjejer och skolpersonal beskriver hur tjejer utsätts av killars trakasserier, utan förmåga att göra motstånd mot detta. Tjejers önskemål eller strävanden lyfts inte fram utan i mångt och mycket tilldelas de biroller vid sidan om killarnas huvudroller (Behtoui & Strömberg, 2020).

Christensen och Mikkelsen (2013) förklarar att skolpersonal i deras studie uppfattar att tjejer under skoltid önskar eget utrymme, där de kan vara ifred, men hur de trots denna medvetenhet vid flera tillfällen under deras observationer får acceptera sin situation och passivt foga sig. Tjejers tysta agerande tolkas som ett accepterande av rutiner, regler och förändringar som sker under skoltid. Lundström (2010) återger hur de latinamerikanska tjejer hon intervjuat uppfattar att andra människor ser på de som passiva deltagare likväl. De menar på att människor de möter, som inte kommer från socialt utsatta områden, uppfattar dem som passiva i den mån att de agerar utefter de normer som finns i dessa områden. Tjejerna vittnar om att det finns förväntningar på dem att agera som förortstjejer och att det verkar vara det enda alternativet enligt människor de möter. Denna uppfattning innebär för tjejerna att deras personligheter, intressen och uppförande inte ses som deras individuella identitet utan som en gemensam förortsidentitet, där alla bara är på ett visst sätt. Likväl beskriver tjejerna hur de osynliggörs i förhållande till de killar som bor i deras områden, samt hur människor uppfattar de som lägre positionerade än killar. Tjejer förväntas inta en undergiven position utan möjlighet att resa sig upp.

Schwartz (2014) har i intervjuer med skolpersonal på en skola i ett socialt utsatt område i Sverige uppdagat hur tjejer ses på som en homogen grupp, med liknande problem rotade i samma bakgrund. Tjejerna anses utifrån dessa perspektiv vara i behov av räddning, för att undkomma den dystra framtid de annars har att möta enligt personalens uppfattning. Tjejerna har enligt skolpersonalen liknande hemförhållanden med liknande familjetraditioner som påverkar deras liv både i nutid samt i framtiden. Dessa uppfattningar om tjejernas behov av räddning innebär att de vuxna, enligt sina egna reflektioner, med fast hand och tydlighet har möjlighet att reglera oönskade beteenden. De tjejer som utgör elever har i detta hänseende ingen egen strävan utan kan formas utifrån vuxnas önsningar. Tjejerna tolkas här som passiva i den mån att de inte uppfattas ha en egen förståelse för vikten av en bra skolgång samt hur en bra skolgång bör gå till. De tjejer som är elever på skolan är medvetna om skolpersonalens samt samhällets syn på dem och förklarar att de blir sedda på som en gemensam grupp med liknande uppfattningar, svårigheter och möjligheter.

Tjejer som aktörer

I tjejers egna beskrivningar om sitt liv i socialt utsatta områden framkommer en kategori i högre grad än när professionella samt vårdnadshavare talar om dem. Tjejer ser i högre grad på sig själva som aktörer, med möjlighet att påverka sin nutid och framtid på olika sätt. Schwarz (2014) möter tjejer i skolan vars studier utförs med stora ambitioner inför framtiden, de drömmer om att bli framgångsrika och vet själva hur de ska nå dit. De ställer sig kritiska till skolpersonalens uppfattning om dem som i behov av räddning, och förklarar att de har stor kunskap och medvetenhet i sitt agerande. Tjejerna lyfter tydligt fram sina kunskaper som viktiga och avgörande i sitt eget liv och uppmärksammar även andra tjejers kunskaper som en styrka de har användning av under sin skolgång.

Andersen och Biseth (2013) undersöker den allmänt vedertagna uppfattningen om att invandrarungdomar i socialt utsatta områden i Oslo inte skulle vara integrerade och snarare arga på samhället. Denna uppfattning växte sig stark i det norska samhället samt i politiska kretsar efter demonstrationer som ägde rum 2009, där ungdomar vandaliserade stora områden i Oslo. Efter dessa demonstrationer menar författarna att en bild av den arga invandrarungdomen blev en representation av de socialt utsatta områdenas ungdomsskara. I sin studie möter de i kontrast till detta tjejer som i allra högsta grad ser på sig själva som integrerade, med en hög grad av aktörskap. Tjejerna i studien är politiskt engagerade och medvetna om samhällets strukturer, de är positiva och framtidstörstande individer som står emot den ilska som av allmänheten uppfattas som en del av dem. Tjejerna beskriver att de möter uppfattningar om dem som arga och okunniga om det norska samhället, men att de själva inte alls delar den åsikten. De förklarar att de framförallt känner sig integrerade i det norska samhället och att de identifierar sig med det som uppfattas som norskt. Författarna lyfter utifrån tjejernas berättelser fram de unga som medproducenter av det norska samhället, snarare än att de skulle stå utanför det.

I Christensen och Mikkelsens (2013) studie synliggörs flera exempel på hur tjejerna i studien utövar sitt aktörskap i skolan. Ett slående exempel är när en grupp tjejer på skolan i tystnad bryter mot vuxnas regler och protesterar mot att de inte får besluta om hur de ska spendera sin rast. Tjejerna önskar vid ett tillfälle att stanna inne på rasten men tvingas ut av sin lärare. Tjejerna bildar då en cirkel på skolgården som står stadig under hela rasten, där tjejerna i tystnad protesterar mot tvånget att vistas ute på den skolgård de anser att killarna tror att de regerar över. Cirkeln bryts inte vid ett enda tillfälle utan den tysta omfamningen uppvisar ett tydligt aktörskap där tjejerna inte fullt ut tänker foga sig utefter de krav som ställts på dem. Detta beteende uppmärksammas som en styrka av författarna under deras observationer, men ansåg som tidigare nämnt av skolpersonal som en passiv acceptans.

För vissa tjejer visar sig deras aktörskap enligt Christensen och Mikkelsen (2013) i mer gränsöverskridande beteende, där tjejer faktiskt tar sitt motstånd steget längre, och rymmer från fritids då de anser att denna plats enbart är av nöje för de killar som vistas där. Tjejerna förklarar att de inte hade för avsikt att bryta regler i första hand, utan att de agerade utifrån sitt behov av

en egen plats. Dessa tjejers ageranden tas inte lätt på, utan uppfattas av både vårdnadshavare samt personal som alarmerande och oacceptabelt. För tjejerna handlar det om att stå emot det åsidosättandet som de drabbas av i relation till killarnas möjligheter. De förklarar att de känner en orättvisa när killars strävanden ges ständig förtur. I förhållande till detta gränsöverskridande beteende utmanar tjejerna normer om passivt agerande tjejer, något som Lundström (2010) också möter under sina intervjuer. Tjejer berättar om hur de inte tänker acceptera att de åsidosätts i förhållande till killar och beskriver hur de på olika sätt utmanar diskursen om den passivt lydiga tjejen.

Lundström (2010) beskriver hur hon under sina intervjuer likaså påträffar flera tjejer som också beskriver hur deras aktörskap skapat problem för dem som de själva uppfattar som orättvisa. En av tjejerna i författarens studie problematiserar hur hon döms utifrån sitt kön såväl som sin etnicitet när hon under en period byter skola till ett område med fler svenskar. Hon förklarar hur hon vid ett tillfälle blev avstängd från sin nya skola, efter att ha bråkat med en tjej på skolan. Respondenten beskriver att hon inte hade blivit behandlad på samma sätt om hon varit kille, eller om hon varit tjej med svensk etnicitet. Lundström (2010) beskriver hur tjejen i fråga utmanar diskurser om femininitet och hur hon vittnar om sin egen makt över killarna på den nya skolan. Tjejen beskriver inte bara sin makt över killarna, utan över samtliga elever på skolan. Att ha makt och möjlighet att skapa rädsla hos andra blir ett sätt att hantera upplevelsen av utanförskap på den nya skolan. Tjejer brytande av regler och överskridande av gränser skapade av vuxna samt av samhällsnormer lyfts av tjejerna som ett medvetet beteende som uppstått som en reaktion på vad de anser orättvist. I detta avseende skiljer sig tjejers egen syn på sitt agerande som ett sätt att protestera och professionellas samt vårdnadshavares syn på dem som problematiska.

Tjejer beskriver vidare i Fredrikssons m.fl. (2018) studie på två fritidsgårdar hur aktiviteterna på fritidsgården bidragit till en förhöjd självkänsla och utökade möjligheter till aktörskap. Tjejer beskriver hur de getts möjlighet att både informellt samt formellt lära sig att förstå konsekvenser av vissa beteenden, samt hur de fått möjlighet att utveckla sitt ledarskap. Att ges möjlighet att bestämma över sin egen tillvaro lyfts av flera tjejer i artiklarna som ingår i studien som en viktig del i deras aktörskap. Genom att några tjejer på en fritidsgård exempelvis getts möjlighet att styra över verksamheten har de erbjudits möjlighet att påverka sin tillvaro på ett reellt sätt. I förhållande till detta aktörskap förklarar tjejerna att det är just möjligheten till aktörskap och delaktighet som lockar tjejerna till fritidsgården då de i andra kontexter inte upplever sig inneha samma möjligheter (Geidne m.fl., 2016).

Hinder och risker i socialt utsatta områden

Vårdnadshavare till tjejer i socialt utsatta områden visar sig i högre grad vara mer oroliga för när tjejer vistas ute i området än när killar gör detsamma. Detta visar sig genom att färre tjejer vistas utomhus efter skoltid, tjejer umgås mer i hemmet, med vänner hemma hos varandra och på planerade fritidsaktiviteter, ofta i andra områden. Tjejer tilldelas i vissa fall mer

hushållsarbete och behöver ta ett större ansvar för familjen än vad killar gör. I flera fall möter också tjejer större motstånd av vårdnadshavare, killar samt av lärare. Tjejers motstånd och aktörskap ses som ett riskbeteende och accepteras inte utan tjejer förväntas i högre grad uppföra sig enligt normerande koder. Unga tjejer uttrycker hur deras vårdnadshavare har fler åsikter om hur de bör bete sig och vad vårdnadshavarna uppmärksammar som risksituationer samt riskbeteenden (Christensen & Mikkelsen, 2013). I relation till vårdnadshavares oro upplever tjejer i socialt utsatta områden i Behtouis och Strömbergs (2020) studie en oro för vad deras vårdnadshavare ska anse om deras beteenden, om deras beteenden inte är önskvärda. De risker och hinder som på så vis synliggörs handlar både om de risker vårdnadshavare känner oro inför så väl som hur tjejerna hindras i sitt aktörskap när de också har en strävan att göra vårdnadshavare samt övriga vuxna nöjda.

Roth och Erstad (2016) möter tjejer som lyfter sina vårdnadshavares syn på deras skolgång och hur de pressas för att lyckas väl, för att på så vis kunna realisera en klassresa mot något bättre. Här synliggör tjejerna i socialt utsatta områden problematiken vårdnadshavarna upplever som en effekt av sitt bostadsområde. Att göra en klassresa blir en markör för att lyckas och att kämpa extra hårt för att överkomma de hinder som finns i dessa områden är för vårdnadshavarna högst relevant. Samtidigt förklarar Schwarz (2014) att tjejer i dessa områden också upplever svårigheter i att få stöttning av sina vårdnadshavare under skoltiden, mycket till följd av deras bristande språkkunskaper. Vestel (2004) redogör för att tjejer vars föräldrar är invandrare tenderar att känna en viss komplexitet i förhållande till den frigörelse som sker under tonåren, något som i viss mån samstämmer med de familjetraditioner de enligt författaren bär med sig. Det finns en önskan om en frigörelse samtidigt som familjetraditioner bidrar till en komplexitet där tjejerna önskar vara duktiga tjejer vars beteenden skapar stolthet. I Roth och Erstads (2016) studie vittnar en tjej om hur hennes mamma önskar arrangera hennes äktenskap, något hon själv ställer sig emot och känner en oro inför samtidigt som hon uppvisar en förståelse för den bakgrund mamman har till följd av sin uppväxt i ett annat land. De lyfter även familjetraditioner där tjejer förväntas hjälpa till mer, och där avsikten att lyckas i framtiden i vissa fall motiveras i relation till familjens önskningar och inte till egna strävanden. Denna kulturella ambivalens placerar tjejerna med en fot i varje läger, där de väger familjetraditioner gentemot de normer och värden det västerländska samhället influerat dem med.

En form av risk som lyfts fram i berättelser om tjejers uppväxt i socialt utsatta områden lyfts fram av Behtoui och Strömberg (2020) som beskriver hur tjejer i skolan utsätts för trakasserier från killar, något som också skämtas bort av skolpersonal med förklaringen att "killar är killar". Killar tillåts utöva våld gentemot tjejer och tjejernas säkerhet riskeras i och med detta strukturella våldsbeteende. I förhållande till detta vittnar tjejer i skolan som är placerad i ett socialt utsatt område hur de vuxna upplevs ha gett upp på de unga som bor där, och inte försvarar tjejerna inför killarna och sätter stopp för deras beteenden. Tjejerna i socialt utsatta områden beskriver i vissa fall en hopplöshet i synen på sin skolgång och förklarar att på grund av områdets dåliga rykte tvingas de ofta byta lärare och snabbt anpassa sig efter varje lärares

sätt att lära ut. Det beskrivs alltså finnas små möjligheter till kontinuitet och kvalitet i skolgången för tjejer boende i socialt utsatta områden.

Skolpersonal förklarar hur lärare byter jobb för att ta anställning i mer resursstarka områden och lämnar snabbt vad de kallar för det utmanande arbetet undervisning i ett socialt utsatt område innebär. Även i Roth och Erstads studie (2016) möter vi vittnesmål om killars trakasserier mot tjejer och om en orolig skolgång. Författarna förklarar att tidigare forskning visar att tjejer med invandrarbakgrund har höga ambitioner under sina tidigare skolår, men att dessa ambitioner sedan minskar då de riskerar att uppleva mindre stöttning under sin skolgång. Med trakasserier och låg kvalitet på undervisningen förklarar tjejer i dessa områden att det upplevs svårare att ta till sig undervisningen allt eftersom den försvåras. Schwarz (2014) samt Andersen och Biseth (2013) redogör också för hur tjejer lyfter fram sitt områdes dåliga rykte, och hur det finns uppfattningar om dem som inkapabla att uppföra sig. De beskriver att lärare och andra vuxna bär med sig en förförståelse där de redan är införstådda med elevernas påstådda hopplöshet.

I de studier som utförts på fritidsgårdar har tjejers frånvaro synliggjorts och enligt Vestel (2004) är det en stor avsaknad av främst tjejer från muslimska familjer som blir tydligt. Detta beror enligt författaren på en önskan om att unga inte ska umgås med det andra könet före äktenskapet. Muslimska tjejers frånvaro i fritidsaktiviteter lyfts fram som ett hinder för dem att känna samhörighet i samhället. Geidne m.fl. (2016) förklarar att tjejer överlag lockas mer av strukturerade fritidsaktiviteter och tenderar att undvika de ostrukturerade. Ekholm och Dahlstedt (2021) möter också liknande uppfattningar hos ledare som beskriver det som en svårighet att locka tjejer till att delta i deras fotbollsarrangemang trots att de är välkomna. Att inte möjliggöra för tjejers delaktighet i fritidsaktiviteter anses skapa känslor av utanförskap som skapar risker såväl som hinder i tjejernas uppväxt (Geidne m.fl., 2016).

Segregation är en kategori som ges stort fokus i tjejernas egna berättelser om sina upplevelser av att växa upp i ett socialt utsatt område. I Lundströms (2010) studie beskriver tjejerna hur de känner sig malplacerade när de rör sig i vad de kallar för svenska områden. I dessa områden vittnar tjejer från socialt utsatta områden hur de möter rasism och glåpord och hur människor har förutfattade meningar om dem när de får veta vilket område de kommer ifrån. Detta visar enligt Lundström (2010) hur platser hör samman med positioner av både ras och klass. Tjejerna i hennes studie förklarar väldigt medvetet att segregation är den starkaste markören för klass i Sverige. De upplever en orättvisa i hur de enligt de själva är utsorterade och placerade i förorten och ställer sig kritiska mot Sveriges integrationspolitik. Tjejerna menar att svenskar har en stor dubbelmoral som förespråkar ett integrerat samhälle, samtidigt som de inte vågar åka ut till de socialt utsatta områdena. Att vara från dessa områden medför vissa stereotypa uppfattningar och tjejerna förklarar hur människor de möter förvånas av att de kommer från dessa områden, för att de inte uppför sig på det sättet som förväntas av dem. Den förförståelse som finns om tjejer från dessa områden kan ibland bli en självuppfyllande profetia förklarar tjejerna. De

redogör för hur det i många fall upplevs enklare att agera utifrån förväntningarna snarare än att försöka motbevisa dem. Detta kan innebära att de förutfattade meningarna som finns om tjejer från socialt utsatta områden riskerar att skapa beteenden hos tjejerna som de inte själva anser vara en del av deras personlighet.

Frågor om klass i form av ekonomiska skillnader lyfts av en av tjejerna i Lundströms (2010) studie som under en period byter skola. Under denna period förvånas hon avsevärt när hon uppdagar att hennes nya klasskamrater har nedärvda kläder, och snarare ser ut att vara fattigare än henne. Hon förstår sedan att deras klasstillhörighet möjliggjorde för dem att se ut på det sättet då de inte var i behov av att hävda sin position. Den tjej som genomgått detta skolbyte förstår att hon som tjej från ett socialt utsatt område har högre press på sig inte enbart i förhållande till sitt beteende men alltså även till sitt utseende. Tjejernas reflektioner kring klassfrågor går att ställa i relation till hur en ung tjej dystert förklarar i Dahlstedts (2017) studie att hon upplever stora hinder i sina möjligheter att lyckas i det svenska samhället. Hon förklarar att hon i förhållande till den svenska normen är i botten av alla tre kategorier; kön, klass och etnicitet. Hon beskriver en rädsla inför framtiden och en osäkerhet inför sin positionering på såväl arbetsmarknaden som under skolgången.

Möjligheter i socialt utsatta områden

De tjejer som växer upp i socialt utsatta områden vittnar slutligen inte enbart om hinder och risker i förhållande till sin uppväxt i socialt utsatta områden. På flera av skolorna i dessa områden finns enligt tjejerna engagerade vuxna, som bryr sig om dem och som skapar möjligheter för dem att påverka sin vardag (Christensen m.fl., 2013; Behtoui & Strömberg, 2020). Personal på fritidsgårdar förklarar hur de arbetar med frågor om genus och jämlikhet för att i viss mån vara en kompensatorisk plats för informellt lärande kring det svenska samhället. På fritidsgårdarna bekräftar tjejerna hur de fått lära sig viktiga lärdomar inför livet, och fått en högre självkänsla till följd av detta. De förklarar att de fått möjlighet att socialisera sig, att få leda grupper och utvecklas som individer (Fredriksson m.fl., 2018).

Tjejer beskriver också hur de finner stöd i varandra och i hemmet. Den gemenskap tjejer sinsemellan som lyfts fram i tjejers berättelser vittnat om en samhörighet där tjejerna är resurser i varandras liv. De förklarar att de känner en stark tillhörighet till skolan och att de gemensamt arbetar för att uppnå goda skolresultat såväl som goda kamratrelationer. De ser också på de lärdomar de får med sig hemifrån som positiva. Tjejerna förklarar att även om deras vårdnadshavare inte har möjlighet att hjälpa dem med deras skolarbete så lär de sig andra viktiga lärdomar hemifrån. De lyfter fram vikten av att kunna laga mat och ta hand om barn, och att erbjuda omsorg till andra människor (Schwartz, 2014).

Avslutningsvis beskriver ett flertal av de deltagande tjejerna en positiv syn på sitt bostadsområde. De beskriver inte det som socialt utsatta områden utan snarare som områden

fyllda av stark gemenskap. I sina områden ges de möjlighet att känna sig hemma, de kan finna likheter och upptäcka spännande skillnader och fascineras över den stora blandning av kulturer som finns i områdena. Områdena upplevs av tjejerna som vackra och trygga där de ges möjlighet till att känna meningsfullhet (Andersen & Biseth, 2013; Behtoui & Strömberg, 2020; Dahlstedt, 2017; Geidne m.fl., 2016; Schwarz, 2014).

Diskussion

I följande avsnitt diskuteras inledningsvis studiens resultat för att på ett tydligt sätt sammanväva studiens resultat med dess syfte och frågeställningar samt för att foga samman de resultat som synliggjorts med studiens bakgrund. Därefter diskuteras studiens metodologi i relation till dess styrkor och svagheter och avslutningsvis presenteras en konklusion där studien sammanfattas och förslag på vidare forskning framförs.

Resultatdiskussion

Studiens resultat har påvisat olika uppfattningar om tjejers uppväxter i socialt utsatta områden i Norden. De fyra kategorier som synliggjorts under analys av artiklarna presenterades i form av fyra underrubriker; *Passiva tjejer*, *Tjejer som aktörer*, *Hinder och risker i socialt utsatta områden* samt *Möjligheter i socialt utsatta områden*. De kategorier som uppdragats efter noggrann granskning av artiklarna visar framför allt att professionellas, vårdnadshavares samt tjejers egna uppfattningar om sin tillvaro skiljer sig åt i tämligen hög grad.

Vårdnadshavare tenderar att känna en högre grad av oro för tjejer i dessa områden jämfört med hur de ställer sig till killars trygghet. De reglerar i högre utsträckning tjejers utevistelse och uppmärksammar risker att råka illa ut i dessa områden (Christensen & Mikkelsen, 2013). Däremot är det viktigt att påpeka att denna forskningsöversikt saknar en jämförelse mellan vårdnadshavares oro i mer resursstarka områden med vårdnadshavares oro i utsatta områden. Därför går det inte att diskutera resultatet genom att jämföra mellan områden, utan enbart mellan vårdnadshavares oro för killar respektive tjejer i socialt utsatta områden. Brå (2018) lyfter fram hur unga kvinnor i socialt utsatta områden i högre grad känner en oro inför att vistas utomhus i sitt område, något som samstämmer med vårdnadshavarnas oro. Däremot påtalar inte tjejerna i studierna som ingår i forskningsöversikten att utomhusvistelse i deras område följs av en rädsla för dem. De lyfter snarare fram området som ett område som av de anser vara vackert och i vissa avseenden tryggt. Det är i vistelse i andra områden som tjejerna i exempelvis Lundströms (2010) studie påtalar att de känner en oro för hur de ska bli bemötta och att de vid flera tillfällen blivit utsatta för rasistiska glåpord och kommentarer. Dock vittnar tjejerna såväl som professionella i de socialt utsatta områdenas skolor om hur killars trakasserier görs till vardag och hur tjejer i förlängningen förväntas acceptera denna behandling (Schwarz, 2014). Här anses det viktigt att däremot återigen lyfta fram studiens avsaknad av kunskap om skolpersonal eventuellt upplever samma känslor av uppgivenhet även i andra områden i förhållande till killars maktutövning gentemot tjejer.

Professionella vittnar om tjejer som passiva deltagare såväl som individer i behov av räddning, medan tjejer själva lyfter fram sig som medvetna aktörer (Schwarz (2014). Synen på tjejer som passiva offer i behov av räddning samstämmer med den historiska syn på tjejer som Formark (2013) beskriver i sin roll som flick- och kvinnohistoriker. Johansson och Lalander (2017) redogör för hur mediala perspektiv så väl som samhällets syn på unga i socialt utsatta områden

handlar om att positionera tjejer som passiva deltagare och killar som aktörer, vilket också synliggjordes i vårdnadshavares och professionellas berättelser. Att se på tjejer som utomstående och passiva är också möjligt att koppla samman med Liljeholm Hanssons (2014) analyser under sina studier i ett socialt utsatt område. Författaren menar att tjejer i forskning om dessa områden tenderar att sakna aktörskap, och att de marginaliseras av såväl professionella som av killar genom både tanke, ord och handling.

Den territoriella stigmatiseringen som Sernhede (2009) lyfter gör sig likaså tydlig i analysen av de artiklar som ingår i forskningsöversikten. Tjejer beskriver hur svenskar dömer ut dem i förhand, hur det finns uppfattningar om att de inte kan uppföra sig samt att deras område målas ut som ett obehagligt område (Andersen & Birseth, 2013). Områdena som tjejerna är bosatta i uppfattas som farliga och våldsamma och en demonisering av invånarna ifrån dessa områden sker likt den Sernhede (2009) beskriver. Den territoriella stigmatiseringen gör sig tydlig när tjejerna i Lundströms (2010) studie rör sig i den vita innerstaden, eller när de byter skola till en skola belägen i ett "svenskt" område. I dessa fall diskrimineras tjejerna och behandlas enligt de själva illa utifrån sin etnicitet såväl som sitt kön. Tjejer är medvetna om den segregerade verkligheten de befinner sig i och reflekterar samt visar avsky mot denna orättvisa behandling. De lyfter fram berättelser som visar på ekonomiska skillnader, där de uppdagar hur unga i mer resursstarka områden har en starkare ekonomi, som Rädde Barnen (2021) likväl rapporterat om.

Slutligen möjliggör kategorin *Möjligheter i socialt utsatta områden* en liknelse till Sernhede et als (2019) bok "När betongen rätar sin rygg". I detta avslutande avsnitt belyser tjejerna likt de resonemang som skrivs fram i boken hur deras område blir en plats för gemenskap, kärlek och positivitet. Det miljonprogram som enligt Arnstberg (2000) stagnerat ges en annan innebörd i tjejernas berättelser. Bostäderna och området beskrivs i många fall som en plats att känna sig hemma på, där områdenas kulturella mix skapar glädje och mångfald. Här beskrivs de socialt utsatta områden i positiva termer, och inte enbart som platser i behov av en omvandling likt den Särnbratt (2006) lyfter fram. Tjejer berättelser vittnar i allra högsta grad om en tilltro till framtiden där de ser sig själva som kapabla aktörer, snarare än passiva deltagare (Andersen & Biseth, 2013; Behtoui & Strömberg, 2020; Dahlstedt, 2017; Geidne m.fl., 2016; Schwarz, 2014).

Metoddiskussion

I arbetet med den systematiska forskningsöversikten som metod krävs stor transparens enligt Bearman m.fl. (2012). Transparensen i arbetet med en systematisk forskningsöversikt krävs för att göra studien replikerbar. För att skapa transparens i arbetet har arbetet systematiskt presenterats under forskningsöversiktens metodologiska avsnitt samt under dess resultatdel. Motiveringar till val av sökord och inklusions- samt exklusionskriterier har motiverats i relation till relevant litteratur för att påvisa studiens trovärdighet. Genom att presentera vilka databaser samt vilken söksträng som använts görs studien replikerbar, det innebär att det är möjligt att i hög grad återskapa de sökningar som utgjort grunden för forskningsöversikten.

Som Pettersson m.fl. (2020) redogör för är sökningar i databaser efter relevant litteratur en arbetsuppgift som kräver både tid och resurser. Inom ramen för denna uppsats går det därför att hävda att det med större tidsutrymme samt tidigare kunskap om metoden med största säkerhet hade varit möjligt att återfinna ett större resultat. I relation till detta behöver även tiden för uppsatsen lyftas som ett hinder i arbetet med ett större material. Om databassökningarna hade varit mer omfattande genom exempelvis användning av fler databaser, utvecklande av sökorden ytterligare och så vidare hade det dock inte varit möjligt att analysera ett för omfattande resultat. Eriksson Barajas m.fl. (2013) förklarar att den systematiska forskningsöversikten ofta utförs i större arbetsgrupper, för att möjliggöra en större granskning.

I ett tidigt skede togs beslutet att enbart förhålla mig till databassökningar, för att på så vis öka studiens trovärdighet och replikerbarhet i enlighet med Eriksson Barajas m.fl. (2013) rekommendationer. Artiklarna i studien har i resultatet använts i olika hög utsträckning, detta till följd av att de i olika hög grad besvarade studiens syfte och frågeställningar. Alla artiklar har dock använts men vissa mer än andra, ofta till följd av att de haft ett större fokus på tjejer i socialt utsatta områden, medan vissa enbart haft tjejer med som en mindre del av studiens. Slutligen har möjligheten att jämföra mellan bostadsområden lyfts fram som en aspekt som saknas i forskningsöversikten. Syftet med studien är ändock inte att jämföra mellan tjejers uppfattning av sin uppväxt i socialt utsatta områden men de resultat som visat sig väcker frågor om hur uppfattningen kring tjejers uppväxt eventuellt skiljer sig åt eller liknar varandra.

Konklusion

Studiens resultat har visat på att det råder delade uppfattningar om tjejers uppväxter i socialt utsatta områden. Studien har visat på professionellas och vårdnadshavares uppfattningar i form av en oro för tjejerna. Tjejerna positioneras som passiva deltagare och som birollsinnehavare i socialt utsatta områden. Likaså har ett behov av att rädda och styra tjejerna mot en ljusare framtid uppdragats som en relativt vanlig uppfattning (Schwartz, 2014). Tjejerna lyfter i kontrast till detta däremot i högre grad fram sig själva som aktörer. De visar vid flera tillfällen i sina berättelser att de är medvetna om sin situation, att de är kunniga, kapabla och engagerade i samhället. Tjejerna ser på framtiden med förhoppning, men även med en viss grad av oro och beskriver olika situationer där de känt sig diskriminerade och marginaliserade (Andersen & Biseth, 2013; Lundström, 2010).

Sammanfattningen av studien är slutligen att det råder en fortsatt brist på forskning om tjejers egen uppfattning om sin uppväxt i socialt utsatta områden. I flera fall lyfts de in i studier tillsammans med killar, men allt för sällan utgör de den enda källan till en studie. Även i forskningen tilldelas de på så vis en passiv roll. Under processen med exkludering gjordes forskningens fokus på killar från socialt utsatta områden tydligt då en stor mängd artiklar valdes bort under detta steg till följd av att de enbart fokuserar på berättelser om och av killar i socialt utsatta områden. På samma sätt finns det en stor avsaknad av berättelser av och om tjejer som är under 12 år inom detta område, i arbetet med denna studie återfanns inte en enda som

samstämde med litteratursökningens kriterier. Tjejerna i flera av de studier som slutligen valdes ut till forskningsöversikten påtalar att de känner sig orättvist behandlade jämfört med killar, och att killar oftare uppnår sina mål och får sina önskningar och strävanden uppfyllda. I relation till dessa uppfattningar är det möjligt att se samma mönster i den nordiska forskningen. För att vara självkritisk går det absolut att argumentera för att de sökningar som utförts säkerligen hade kunnat utvecklas mer och eventuellt då resulterat i ytterligare relevant forskning på området. Men trots detta är det ändå möjligt att hävda att en konklusion av denna studie är att det finns ett stort behov av mer forskning som lyfter fram tjejers egna berättelser om sina uppväxter i socialt utsatta områden.

Referenslista

- Aftonbladet. (2021, 14 oktober). *Hela listan över alla utsatta områden*. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/34R5r0/hela-listan-over-alla-utsatta-omraden>
- *Andersen, B., & Biseth, H. (2013). The myth of failed integration: the case of eastern Oslo. *City and Society*, 25(1), 5–24. <https://doi.org/10.1111/ciso.12004>
- Andersson, Å. (2003). *Inte samma lika: identifikationer hos tonårsflickor i en multietnisk stadsdel*. Diss. Göteborgs universitet, 2003. Eslöv.
- Arnstberg, K. (2000). *Miljonprogrammet*. Carlssons.
- Barnombudsmannen. (2018). *Utanförskap, våld och kärlek till orten: Barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter*. <https://www.barnombudsmannen.se/stallningstaganden/publikationer/utanforskap-vald-och-karlek-till-orten/>
- Bearman, M., Smith, C D., Carbone, A., Slade, S., Baik, C., Hughes-Warrington, M., & Neumann, D L. (2012). Systematic review methodology in higher education. *Higher Education Research & Development*, 31(5), 625-640. <https://doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/07294360.2012.702735>
- *Behtoui, A., & Strömberg, I. (2020). Compensatory school effects and social capital [Article]. *Social Sciences*, 9(11), 1–13, Article 193. <https://doi.org/10.3390/socsci9110193>
- Boréus, K. & Kohl, S. (2018). Innehållsanalys. I K. Boréus & G. Bergström (red). *Textens mening och makt* (s.49–92). Studentlitteratur.
- BRÅ. (2018). *Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö 2006–2017: En rapport om utsatthet, otrygghet och förtroende utifrån Nationella trygghetsundersökningen*. (2018:9). <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2018-06-29-utvecklingen-i-socialt-utsatta-omraden-i-urban-miljo-2006-2017.html>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.
- *Christensen, P., & Mikkelsen, M. R. (2013). 'There is Nothing Here for Us..!' How Girls Create Meaningful Places of Their Own Through Movement [Article]. *Children and Society*, 27(3), 197–207. <https://doi.org/10.1111/j.1099-0860.2011.00413.x>
- *Dahlstedt, M. (2017). Young people in suburbs feel discriminated, but hopeful [Article]. *Sociologisk Forskning*, 54(4), 341–346.

- *Ekholm, D., & Dahlstedt, M. (2021). Pedagogies of (De)liberation: Salvation and Social Inclusion by Means of Midnight Football. *Sport, Education and Society*, 26(1), 58-71. <https://doi.org/10.1080/13573322.2019.1694504>
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar. Natur & Kultur.
- Formark, B. (2013). Jösses flickor, vilket trassel! Historiska reflektioner kring flickforskningens uppgift i en flickfrämjande och postfeministisk tid. *Tidskrift för genusvetenskap*, 2–3, 7–20.
- *Fredriksson, I., Geidne, S., & Eriksson, C. (2018). Leisure-time youth centres as health-promoting settings: Experiences from multicultural neighbourhoods in Sweden [Article]. *Scandinavian Journal of Public Health*, 46(20_suppl), 72-79. <https://doi.org/10.1177/1403494817743900>
- Garber, J., & McRobbie, A. (2006). Girls and subcultures. I Hall, S. & Jefferson, T. (Red.) *Resistance through rituals: youth subcultures in post-war Britain*. (s.177-188). London: Routledge.
- *Geidne, S., Fredriksson, I., & Eriksson, C. (2016). What motives are important for participation in leisure-time activities at Swedish youth centres? [Article]. *Health Education Journal*, 75(8), 972-985. <https://doi.org/10.1177/0017896916644001>
- Göteborgs universitetsbibliotek. (u.å.). *Databassök*. Hämtad 2022-05-24 från: <https://www.ub.gu.se/sv/databaser/sok>
- Göteborgs Universitetsbibliotek. (u.å.). *Kom igång med Endnote*. Hämtad 2022-05-24 från: <https://www.ub.gu.se/sv/tjanster-och-stod/hjalp-med-endnote-och-zotero/kom-igang-med-endnote>
- Lalander, P. (2009). *Respekt: gatukultur, ny etnicitet och drorger*. Liber.
- Lalander, P. & Johansson, T. (2017). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Studentlitteratur.
- Lundström, C. (2007). *Svenska latinas: ras, klass och kön i svenskhetens geografi*. Diss. Uppsala: Uppsala universitet, 2007. Göteborg.
- *Lundstrom, C. (2010). 'Concrete bodies': Young Latina women transgressing the boundaries of race and class in white inner-city Stockholm [Article]. *Gender, Place and Culture*, 17(2), 151–167. <https://doi.org/10.1080/09663691003600280>
- Liljeholm Hansson, S. (2014). *Berättelser om ungdomsgång i förorten: genus, makt och moral*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2014. Göteborg.

- Nordens välfärdscenter. (2019). *Segregation i Norden – om inkludering, unga och politik*. <https://nordicwelfare.org/wp-content/uploads/2019/10/Segregation-i-norden-webb1.pdf>
- Pettersson, A., Kjellin, D. & Palmqvist, T. (2020). Informationssökning vid översiktsstudier. I Åkerblom, A., Hellman, A. & Pramling, N. (Red.), *Metodologi: för studier i, om och med förskolan*. (s.245–269). Gleerups Utbildning AB.
- Polisen. (2022). *Utsatta områden - polisens arbete*. <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/>
- *Roth, S., & Erstad, O. (2016). Positional Identities in Educational Transitions: Connecting Contemporary and Future Trajectories among Multiethnic Girls. *Ethnography and Education*, 11(1), 57–73. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/17457823.2015.1040044>
- Rädda Barnen. (2021). *Barnfattigdom i Sverige - Årsrapport 2021*. <https://resource-centre-uploads.s3.amazonaws.com/uploads/Barnfattigdom-i-Sverige-211206UPDATED.pdf>
- SBU. (2020, 11 maj.) *Hur mår de sämst ställda?* <https://www.sbu.se/sv/publikationer/vetenskap-och-praxis/hur-mar-de-samst-stallda/>
- *Schwartz, A. (2014). The significance of place and pedagogy in an urban multicultural school in Sweden [Article]. *Education Inquiry*, 5(2), Article 23924. <https://doi.org/10.3402/edui.v5.23924>
- Sernhede, O. (2009). Territoriell stigmatisering, ungas informella lärande och skolan i det postindustriella samhället. *Utbildning & Demokrati*, 18(1), 7–32.
- Sernhede, O., León Rosales, R. & Söderman, J. (2019). "När betongen rätar sin rygg": *Ortenrörelsen och folkbildningens renässans: från stigmatisering till kunskapssökande och social mobilisering*. Daidalos.
- SOU 2006:73. *Den segregerade integrationen: Om social sammanhållning och dess hinder*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2006/07/sou-200673/>
- Särnbratt, L. (2006). *Perspektiv på miljonprogrammet. Arkitektur, kulturhistoria och miljöanpassning som delar av hållbar utveckling*. Lic.-avh. Göteborg: Chalmers tekniska högskola, 2006.
- Söderberg, E., & Frih, A. (2010). Inledning. I A. Frih & E. Söderberg (Red.), *En bok om flickor och flickforskning* (s. 9–31). Studentlitteratur.

*Vestel, V. (2004). A community of differences: Social relations, popular culture and leisure in a multicultural suburb, in “rudenga”, east side Oslo [Article]. *World Leisure Journal*, 46(1), 46–55. <https://doi.org/10.1080/04419057.2004.9674348>

Warsame, L. (2021, 26 oktober). Ingen lyssnar på flickorna i utsatta områden. *Dagens Nyheter*. <https://www.dn.se/insandare/ingen-lyssnar-pa-flickorna-i-utsatta-omraden/>

